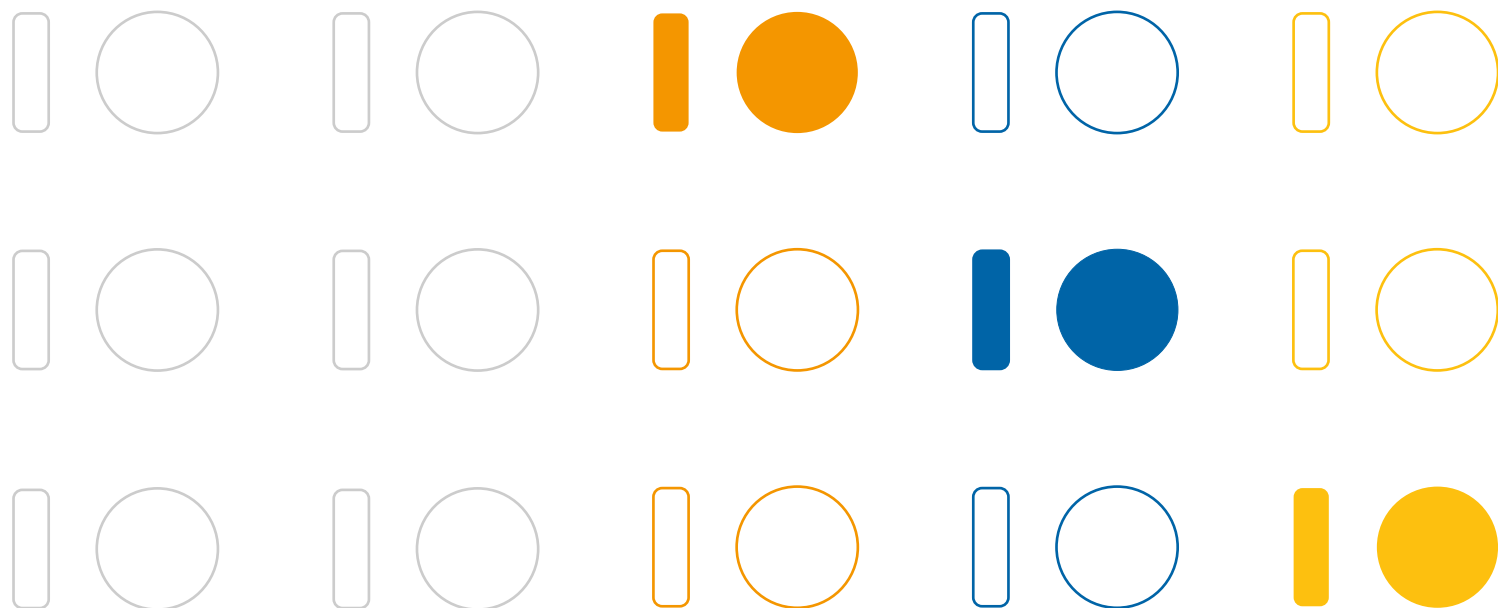




**CENTRUM OBYWATELSKIE
CENTRUM C10**

**RAPORT Z BADANIA POTRZEB,
BARIER I OCZEKIWAŃ NGO
ORAZ GRUP NIEFORMALNYCH
W KWESTII DOSTĘPNOŚCI**



I. WPROWADZENIE

Badanie opinii przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zostało przeprowadzone przez Fundację Instytut Polityk Publicznych w ramach projektu pn. Centrum Obywatelskie Centrum C 10, finansowanego ze środków Miasta Krakowa. Podstawowym celem badania było uzyskanie informacji na temat wiedzy reprezentantów organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych w obszarze dostępności oraz działań, jakie są podejmowane w celu jej zapewnienia, a także pozyskanie danych, które pomogą określić skalę i charakter potrzebnych zmian. Dzięki uzyskanym wynikom Centrum C 10 zyskało także dodatkową możliwość dopasowania swoich działań do potrzeb i oczekiwań pracowników, współpracowników oraz wolontariuszy działających w trzecim sektorze.

Badanie zrealizowano przy wykorzystaniu ankiety, która stanowi jedną z najbardziej wystandaryzowanych technik badawczych stosowanych w naukach społecznych. Oparta jest ona na opracowanym wcześniej ujednoliconym kwestionariuszu, a do jej istotnych zalet należy zaliczyć sposobność zebrania wyników w formie analizy statystycznej oraz rygorystyczny dobór uczestników badania pozwalający zapewnić reprezentatywność wyników. Kwestionariusz zawierał 36 pytań – były to zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte. Na wiele z nich można było odpowiedzieć poprzez wybranie jednego z pięciu wariantów odpowiedzi¹.

Kwestionariusz ankiety uwzględniał pytania dotyczące *identyfikacji reprezentowanej organizacji* w następujących obszarach:

- forma prawna organizacji lub inna forma działalności;
- zajmowane stanowisko w organizacji;
- aktualna, przybliżona liczba pracowników i współpracowników organizacji;

¹ W kwestionariuszu ankiety zastosowano przede wszystkim skalę Likerta. Zob. więcej: S. Mika, *Psychologia społeczna*, Warszawa 1981, s. 145-147.

- aktualna, przybliżona liczba wolontariuszy organizacji;
- terytorialny zasięg działalności;
- główne obszary działalności;
- główne grupy odbiorców działalności.

W zasadniczej części kwestionariusza ujęto przede wszystkim *zagadnienia dotyczące zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami*. Zwrócono także szczególną uwagę na zidentyfikowane obszary problematyczne.

Ostatnia część badania dotyczyła cech społeczno-demograficznych respondentów.

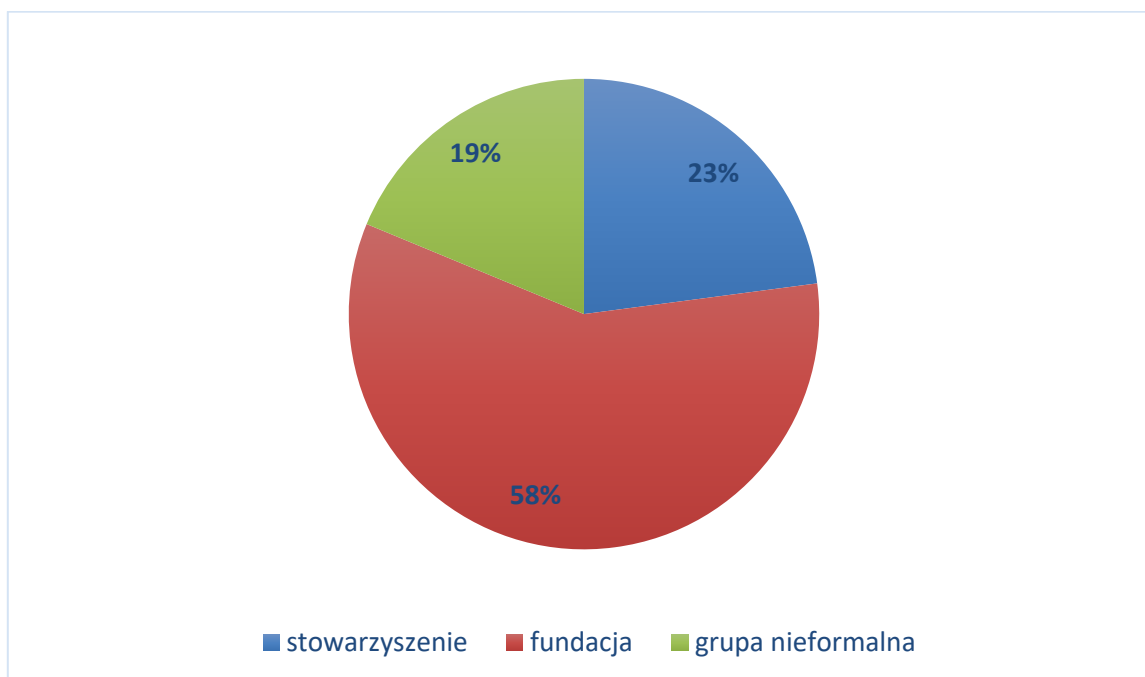
W badaniu udział wzięło **50 przedstawicieli krakowskich organizacji**, reprezentujących różnorodne obszary działalności. Uczestnicy i uczestniczki badania zostali poproszeni o wypełnienie anonimowego kwestionariusza ankiety, który został udostępniony w kanałach komunikacyjnych Centrum C 10 jako **formularz online**.

II. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA

1. Proszę wskazać formę prawną organizacji lub inną formę działalności:

Wśród respondentów znalazło się 28 przedstawicieli fundacji, 11 reprezentantów stowarzyszeń oraz 11 członków grup nieformalnych.

Wykres 1. Podział ze względu na formę prawną lub inną formę działalności

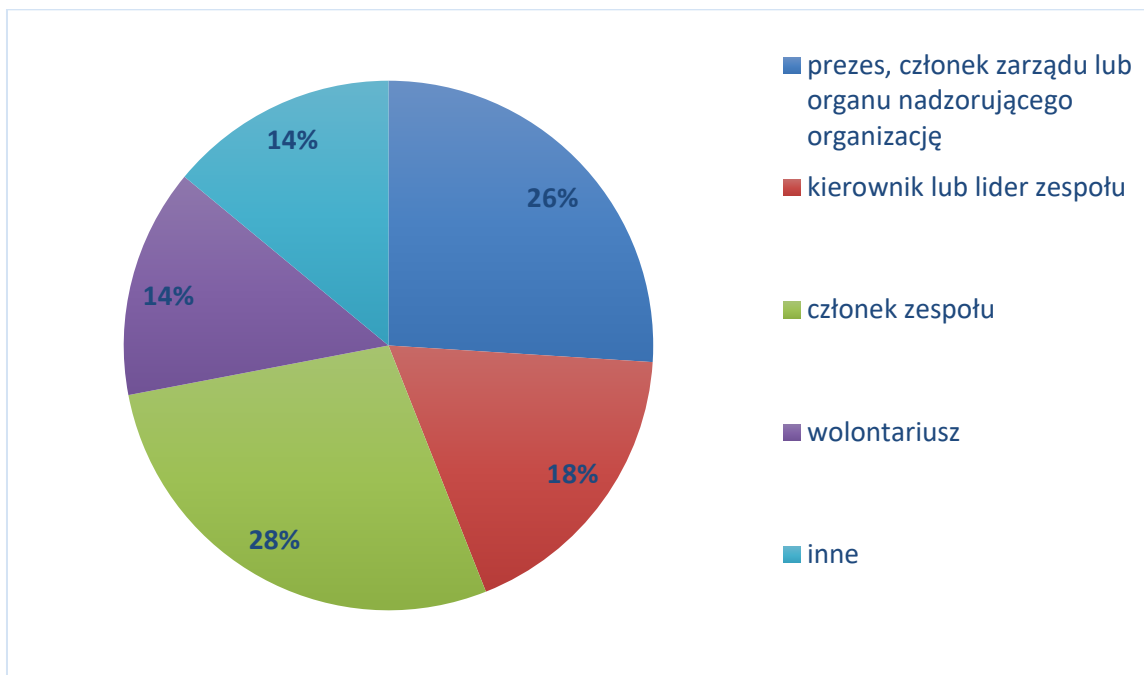


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

2. Proszę wskazać zajmowane stanowisko:

Najliczniej reprezentowaną grupą byli w badaniu członkowie zespołów (14 wskazań) oraz członkowie zarządów lub organów nadzorujących organizację (13 wskazań). Wśród odpowiedzi „inne” pojawiały się następujące odpowiedzi: osoba fizyczna, asystent, emeryt, koordynator, współpracownik, dyrektor i pracownik administracyjny.

Wykres 2. Podział respondentów ze względu na pełnioną funkcję w organizacji

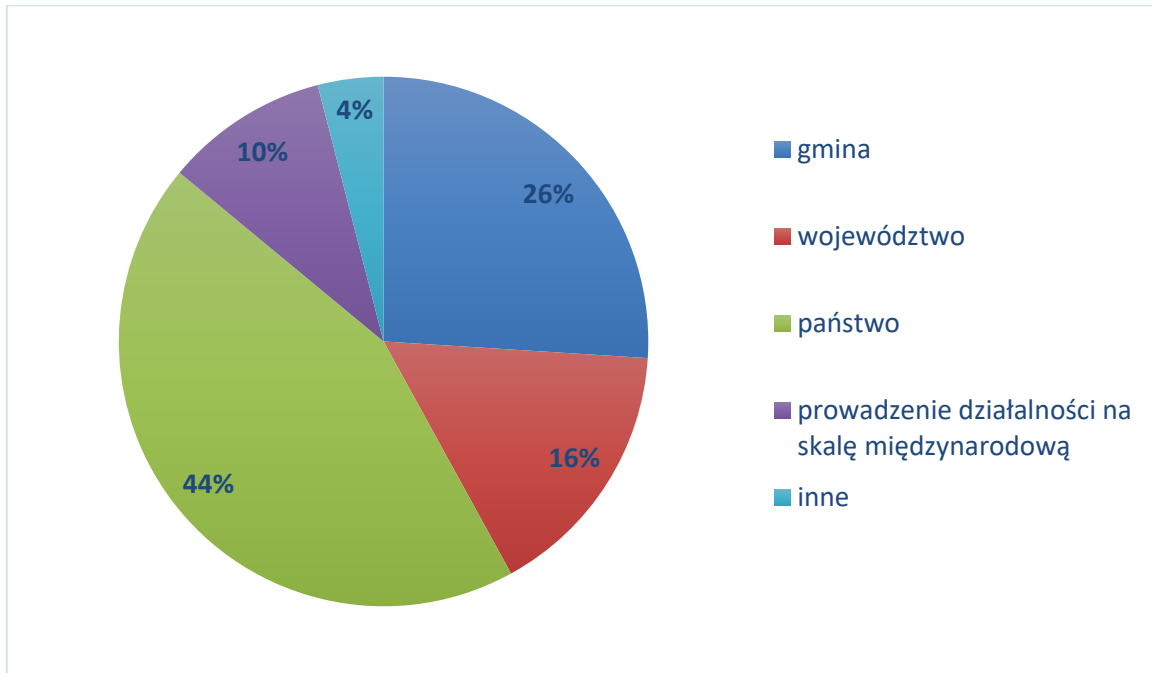


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

3. Terytorialny zasięg działalności organizacji:

Najczęściej reprezentowane były organizacje, które jako swój zasięg działalności wskazały państwo (22 wskazania.) Wśród odpowiedzi „inne” pojawiły się dane takie jak osoba fizyczna oraz wolontariat.

Wykres 3. Terytorialny zasięg działalności organizacji

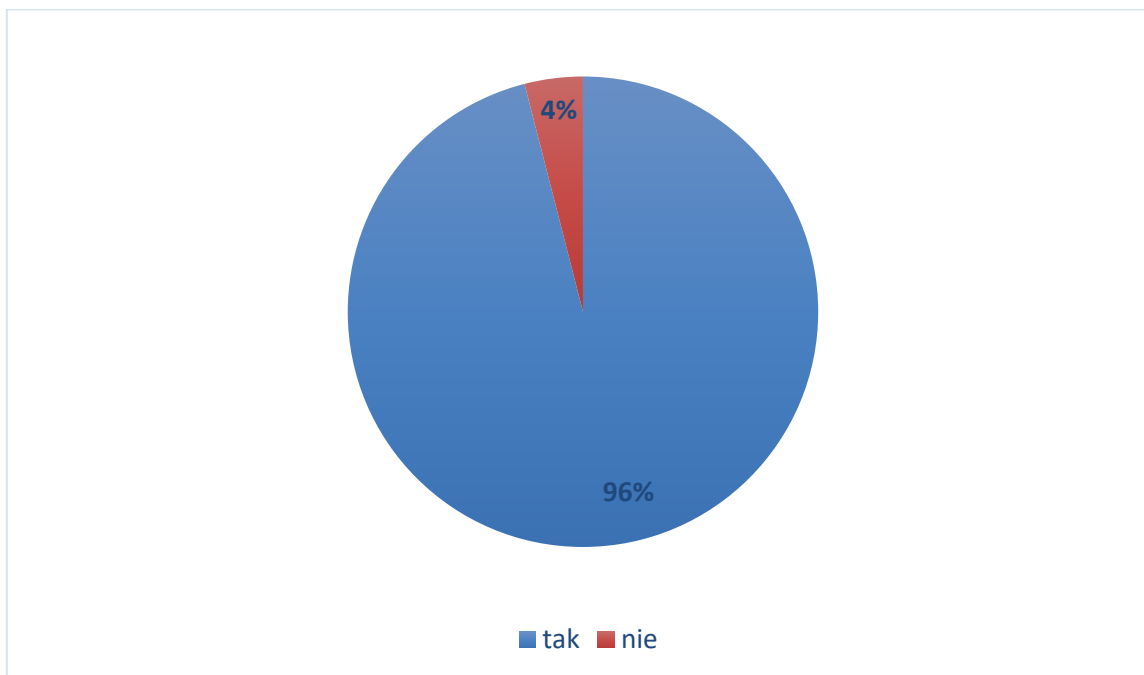


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

4. Czy organizacja działa na rzecz Krakowa oraz jego mieszkank i mieszkańców?

Wśród badanych organizacji 48 z nich zadeklarowało, że działa na rzecz Krakowa i jego mieszkańców, natomiast przedstawiciele dwóch organizacji odpowiedzieli przecząco, co widać na poniższym wykresie:

Wykres 4. Działanie na rzecz Krakowa oraz jego mieszkank i mieszkańców

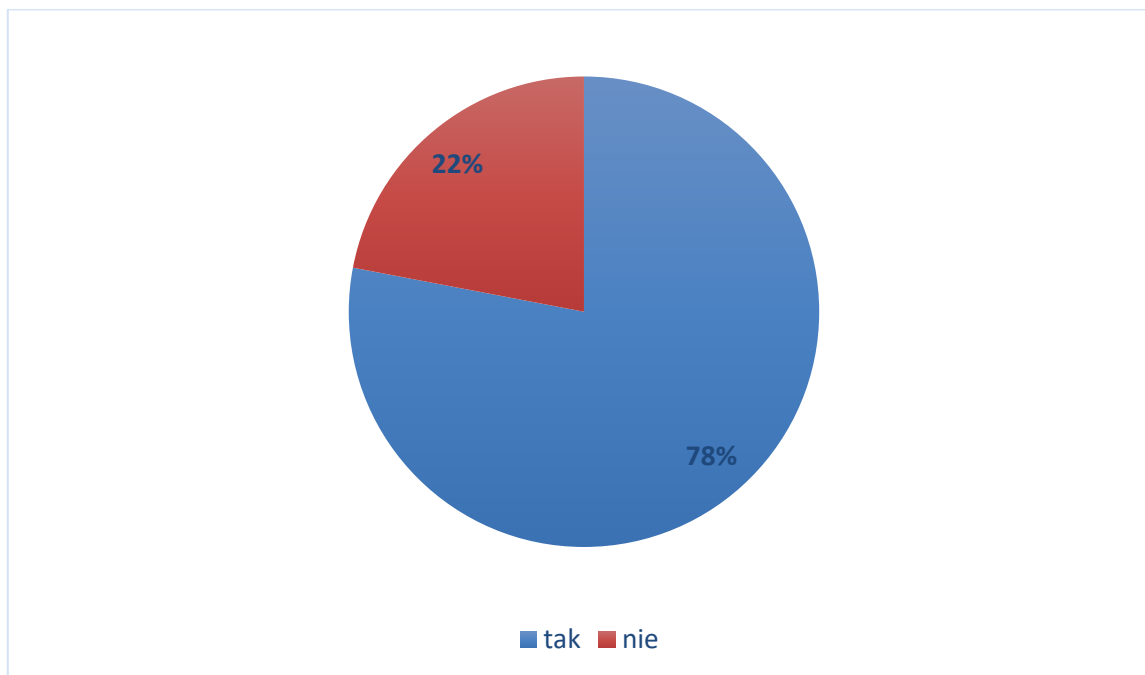


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

5. Czy główna siedziba organizacji mieści się w Krakowie?

Główna siedziba 39 organizacji mieści się w Krakowie, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres 5. Lokalizacja głównej siedziby organizacji w Krakowie

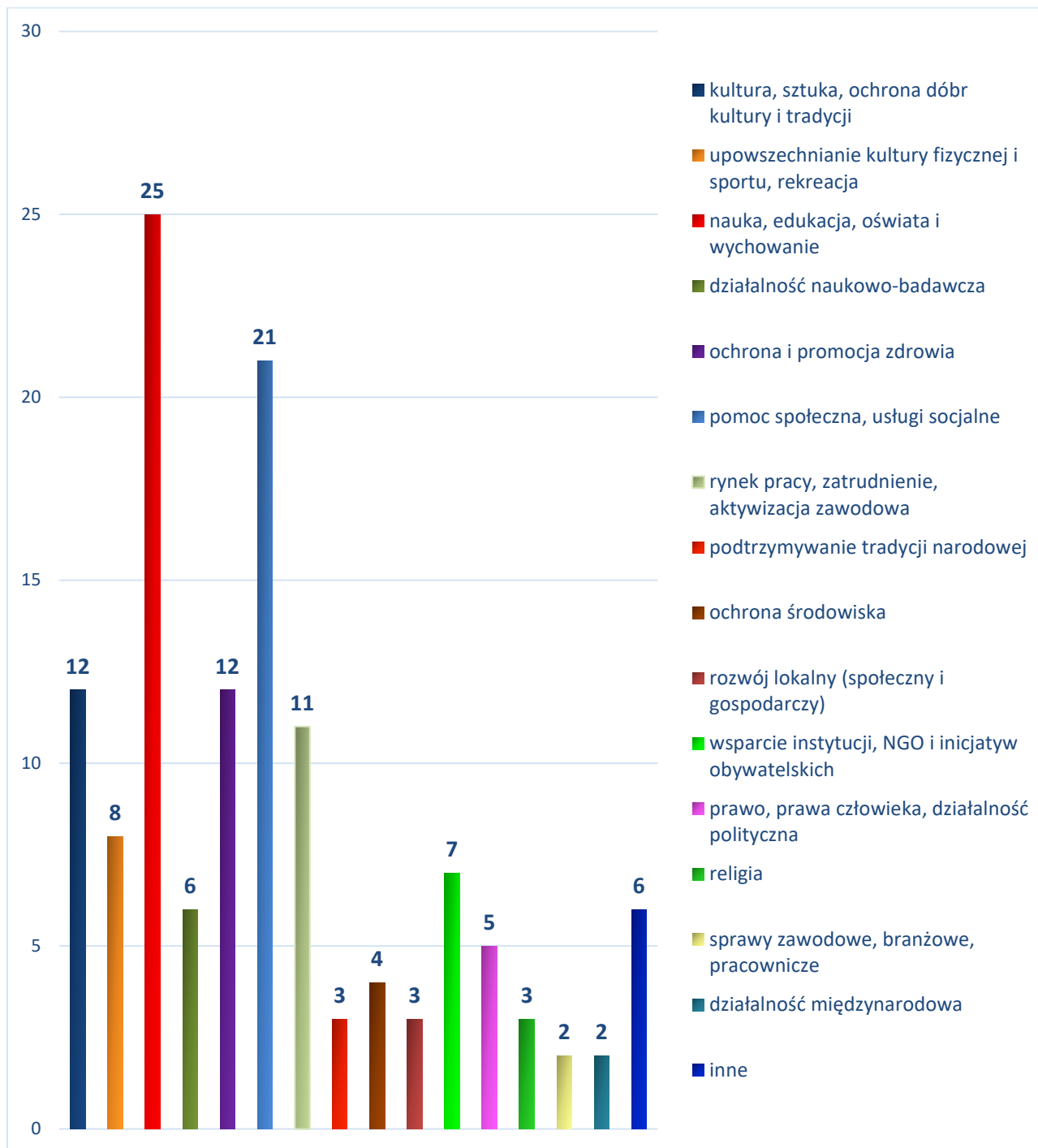


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

6. Proszę wskazać główne obszary działalności organizacji:

Do najczęściej wymienianych głównych obszarów działalności organizacji należy zaliczyć „naukę, edukację, oświatę i wychowanie” (25 wskazań) oraz „pomoc społeczną, usługi socjalne” (21 wskazań). Z kolei do najmniej wybieranych odpowiedzi należy zaliczyć „działalność międzynarodową” oraz „sprawy zawodowe, branżowe, pracownicze” (po 2 wskazania). Do odpowiedzi „inne” zaliczono: wolontariat, integrację imigrantów, ochronę zwierząt, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, pacjenci w szpitalach oraz klub dyskusyjny. Szczegółowe wyniki w zakresie głównych obszarów działalności organizacji zamieszczono poniżej:

Wykres 6. Główne obszary działalności organizacji



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.



7. Proszę wskazać grupy odbiorców działalności organizacji:

Podstawowymi grupami odbiorców działalności badanych organizacji są przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami (25 wskazań), osoby starsze (22 wskazania) oraz dzieci i młodzież (20 wskazań).

Tabela 1. Grupy odbiorców działalności organizacji

Odpowiedź	Liczba
osoby z niepełnosprawnościami	25
osoby bezdomne	4
osoby uzależnione	1
osoby bezrobotne	8
więźniowie	1
dzieci i młodzież	20
osoby starsze	22
osoby w trudnej sytuacji materialnej	7
mieszkańcy społeczności lokalnych	19
media	2
decydenci	2
urzędnicy	3
eksperti i naukowcy	8
inne	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się takie wskazania jak: pacjenci szpitali, pacjenci, osoby posiadające zwierzęta domowe, osoby pomagające zwierzętom bezdomnym, ngo, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, szkoły, osoby niedostosowane społecznie, szpitale oraz obcokrajowcy.

8. Co dla Pana/Pani znaczy termin „dostępność”?

Odpowiedzi respondentów w zakresie rozumienia terminu *dostępność* były bardzo zróżnicowane. Można stwierdzić, że respondenci rozumieli najczęściej jako dostępność szeroko rozumiany brak barier. Warto też zaznaczyć, że niektórzy respondenci nie wiedzieli co oznacza termin *dostępność* i napisali wprost „nie wiem”. Szczegółowe wyniki zaprezentowano poniżej:



Tabela 2. Znaczenie terminu "dostępność"

Odpowiedź
Dla wszystkich i wszędzie.
Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, matek z małymi dziećmi w wózkach.
Być dostępny/osiągalny dla pewnej grupy.
Komunikacja.
Elastyczność, dopasowanie i zaangażowanie.
Umożliwianie udziału w naszych działaniach osobom, które w "normalnych" warunkach nie mogą w nich brać udziału w wyniku pewnych ograniczeń (np. ruchowych, architektonicznych).
Dostępność oznacza dla mnie uniwersalność danej rzeczy czy danego działania, ma sprostować by każdy człowiek mógł swobodnie korzystać, bez względu na barierę wzrokową, językową, intelektualną czy psychiczną.
Dostępność ma wiele stron - dostępność wydarzeń i aktywności fundacji/ngo dla odbiorców - dostępna informacja o działalności i wydarzeniach, darmowe wydarzenia i usługi, aby do wszystkich dotrzeć, etc. - dostępność do miejskich przestrzeni do realizacji aktywności NGOów i dostępność do środków publicznych, dofinansowania.
Łatwość w dostępie do narzędzi, informacji, miejsc.
Łatwy dostęp do informacji, wydarzeń dla jak najszerszej grupy odbiorców, włączając w to osoby z niepełnosprawnościami.
Dostosowanie dla osób ze specjalnymi potrzebami.
Bycie łatwym do znalezienia i skomunikowania.
Umożliwienie.
Przez termin "dostępność" rozumiem umożliwienie uczestnictwa, otwartość na innych ludzi.
Łatwo osiągalny, widoczny.
Brak barier.
Google, media.
Umożliwienie skorzystania z usług czy infrastruktury wszystkim zainteresowanym osobom (starszym, z niepełnosprawnościami, itd.). Brak barier.
Termin uwzględnia wszelkiego rodzaju działania, mające na celu wyrównanie szans wobec osób z niepełnosprawnościami. Są to zarówno kwestie związane z infrastrukturą, jak i szeroko pojętą edukacją.
Brak ograniczeń.
Dostępność - to w naszym rozumieniu - cecha rzeczy, usługi, budynku, produktu itp., dzięki której z niej może korzystać jak najszersza grupa osób. Nie czyni barier.
Oznacza stan, w którym możliwe jest skorzystanie z miejsca, rzeczy, itp.
Korzystanie bez przeszkód lub ograniczeń.
Dostępność oznacza otwartość.
Miejsca i przestrzenie dostosowane dla każdego, bez konieczności proszenia innych o pomoc lub z dedykowana osoba do takiej pomocy.
Dostępność oznacza możliwość skorzystania z danej rzeczy przez jak największą liczbę osób.



Istnienie minimalnej ilości barier uniemożliwiających udział.
Dostępność - termin ten oznacza, że dana osoba czy grupa społeczna może z danej rzeczy korzystać.
Dostępność to możliwości dla osób, które wcześniej nie mogły skorzystać z dóbr czy usług. To otwarcie drzwi na nowe perspektywy.
Dostosowanie czegoś tak, żeby było dostępne dla wszystkich.
Dostępność do wiedzy, do usług, do miejsc użyteczności publicznych.
Pojęcie używane do opisania stopnia, w jakim dany system może być używany przez możliwie dużą grupę ludzi.
Możliwość normalnego funkcjonowania w życiu publicznym.
Organizacja przestrzeni oraz usług pozwalająca osobom z niepełnosprawnościami na korzystanie z nich na równi z innymi osobami.
Możliwość skorzystania przez wszystkich bez ograniczeń.
Nie ma barier w dostaniu się do nas, w porozumieniu się z nami, w zrozumieniu nas i do naszej oferty.
Otwartość, pomoc.
Dostępność to otwartość i dyspozycyjność.
Dostępność dla mnie oznacza możliwość udziału każdej osoby, też z różnymi ograniczeniami do udziału w naszych imprezach sportowo-rekreacyjnych i zespołach ćwiczebnych.
Możliwość do działania.
Możliwość korzystania z oferty przez osoby z niepełnosprawnościami.
Dostępność to sposobność korzystania z realizowanych działań, projektów, systemów teleinformatycznych dostosowana do możliwości i potrzeb odbiorcy.
Umożliwienie każdemu odbiorcy (niezależnie od wieku, stanu zdrowia, możliwości fizycznych, itp.) korzystania z działań organizacji.
Każdy chętny może przyjść, porozmawiać, dać propozycję działań, zapisać się lub skorzystać z ofert.
Dostęp do określonych np. usług.
Możliwość korzystania z czegoś.
Wszystko powinno być w zasięgu ręki.
Możliwość skorzystania z usług / infrastruktury przez wszystkich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

9. Co dla Pana/Pani oznacza termin „osoby ze specjalnymi potrzebami”?

Odpowiedzi respondentów w zakresie rozumienia terminu „osoby ze specjalnymi potrzebami” były bardzo zróżnicowane. Szczegółowe wyniki zaprezentowano poniżej:



Tabela 3. Znaczenie terminu „osoby ze specjalnymi potrzebami”

Odpowiedź
Potrzeby inne niż moje.
Osoby z niepełnosprawnościami, matki z małymi dziećmi w wózkach.
Osoby, których potrzeby są inne niż ogólnie przyjęte.
Znajomość i pogłębienie wiedzy.
Osoby wykluczone technologicznie, ograniczone w korzystaniu z życia, w tym przypadku na terenie Nowej Huty.
Osoby, które mają niestandardowe potrzeby czy niestandardową sytuację, np. mają małe dziecko, mają ograniczenia ruchowe, mają spektrum autyzmu, mają ograniczenia wzroku czy słuchu, nie korzystają z komputera / Internetu.
Osoba ze specjalnymi potrzebami, to taka, która potrzebuje wyrozumiałości od drugiego człowieka, wsparcia. Nie musi to być osoba z niepełnosprawnością, może to być nawet osoba, która chwilowo ma problem z chodzeniem, bo ma złamaną nogę. Więc taką osobą może być każdy z nas.
Osoby wymagające dodatkowego wsparcia w uczestniczeniu w życiu społecznym, jak np. tłumaczenie językowe, osoby niepełnosprawne, osoby z dalszych okolic potrzebujące dodatkowego transportu.
Osoby, dla których są potrzebne uproszczenia, pomoce, narzędzia, np. na stronie www, w pomieszczeniu.
Osoby, które potrzebują 'trochę więcej' wsparcia, inaczej skonfigurowane narzędzia, za-soby.
Osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy, osoby w trudnej sytuacji życiowej.
Osoby nie mogące samodzielnie funkcjonować w jakimś zakresie, potrzebujące czegoś do-datkowego, co umożliwi życie w satysfakcjonującym je standardzie.
Osoby z niepełnosprawnościami.
Wszystkie osoby, które aby dobrze funkcjonować potrzebują dodatkowego wsparcia (nie-zależnie od jego formy).
Osoby w trudnej sytuacji, które potrzebują w mniejszym bądź większym zakresie pomocy.
Osoba, która potrzebuje dodatkowej pomocy, innych ludzi, sprzętu lub warunków (np. do-jazd, mieszkanie, stanowisko pracy).
Chorzy.
Osoby, które potrzebują ułatwień w korzystaniu z infrastruktury czy usług (starsze, z nie-pełnosprawnościami, itd.).
To osoby niepełnosprawne ruchowo, niedowidzące, niedosłyszące, osoby wykluczone spo-łecznie ze względu na bezdomność, jak i również osoby o ograniczonych zdolnościach umy-słowych.
To osoby, które ze względu na wiek lub stan zdrowia / niepełnosprawność w danym mo-mencie mają ograniczoną mobilność lub percepcję, poruszają się na wózku, o kulach, w stopniu ograniczonym słyszą lub widzą, mają trudności w koncentracji, rozumieniu.
Oznacza osoby, które wymagają dostosowania otoczenia do swoich potrzeb, które różnią się od potrzeb przeciętnego człowieka.



Termin dwuznaczny, wymagający doprecyzowania. Może określać, np. osoby niepełnosprawne. Może dotyczyć młodzieży wybitnie uzdolnionej w jakimś kierunku, np. matematycznie, sportowo, itp. Może określać dewiantów seksualnych, np. zoofilów, nekrofilów, sado-maso, itp. Co mam wybrać ?
Osoby, które nie mają potrzeb standardowych, czyli w związku z chorobą mają też dodatkowe wachlarz potrzeb.
Osoby, którym jest trudniej w świecie zwyczajnego człowieka, który ma w pełni sprawne narządy ruchu i zmysły. To osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi i psychicznymi.
Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osoby ze specyficznymi potrzebami.
Osoby odczuwające trudne do spełnienia potrzeby. Zatem potrzebujące pomocy w ich spełnieniu.
To osoby, które najczęściej dotknięte są jakimiś ograniczeniami, np. cukrzyca. co nakłada na nie ograniczenia.
Osoby starsze, z pewnymi ograniczeniami np. na wózku, niewidome lub głuche
To osoby, które ze względu na swoje cechy albo okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania w celu przezwyciężenia barier uniemożliwiających lub utrudniających im udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami
Osoby, których życie utrudnia funkcjonowanie w niektórych kwestiach fizycznych lub ruchowych.
Osoby, które potrzebują pewnych udogodnień, aby w pełni uczestniczyć w np. ofercie takich organizacji jak nasza czy do nas dotrzeć, itd.
Osoby, które wymagają/potrzebują więcej uwagi, pomocy oraz udogodnień (np. architektonicznych).
Dla nas to osoby, którym w danym odcinku czasowym pomoc jest najbardziej potrzebna.
Osoby ze specjalnymi potrzebami to właśnie osoby, którzy potrzebują różne udogodnienia architektoniczne do funkcjonowania w przestrzeni ich otaczającej, potrzebujący poznania umiejętności cyfrowych, jak też umiejętności komunikowania się nowoczesnymi narzędziami elektronicznymi.
Osoby potrzebujące specjalnych warunków do funkcjonowania na poziomie osób zdrowych.
Jest to osoba, która potrzebuje dodatkowego wsparcia.
To osoby, których możliwości korzystania z ze standardowych rozwiązań są utrudnione lub czasem niemożliwe.
Osoby, które poprzez fizyczne czy intelektualne ograniczenia wymagają specyficznych warunków, aby móc korzystać z danego przedmiotu czy wydarzenia.
Osoby posiadające inne potrzeby niż uczestnictwo w swoim zamkniętym, samowystarczalnym życiu.
Np. osoby niepełnosprawne; chore; z patologicznych rodzin; z dysfunkcjami; ograniczenie w różnym/szeroki zakresie.
Z potrzebą inną niż ogół społeczeństwa.

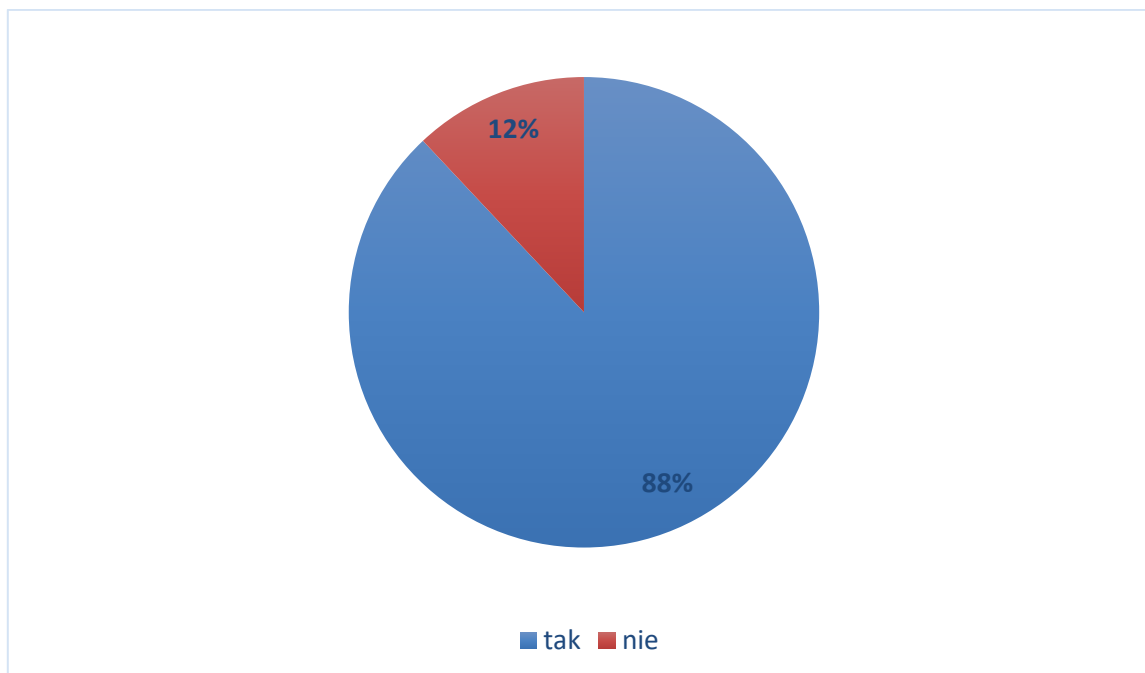
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Z powyższego zestawienia usunięto odpowiedzi najbardziej powtarzające się – respondenci wskazywali przede wszystkim na osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze.

10. Czy spotkał/a się Pan/Pani wcześniej z terminem „dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami”?

Wyniki uzyskanego badania wskazują, że 44 respondentów spotkało się z terminem „dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami”, natomiast cztery osoby zaznaczyły odpowiedź przeczącą.

Wykres 7. Wcześniejszy kontakt z terminem „dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami”

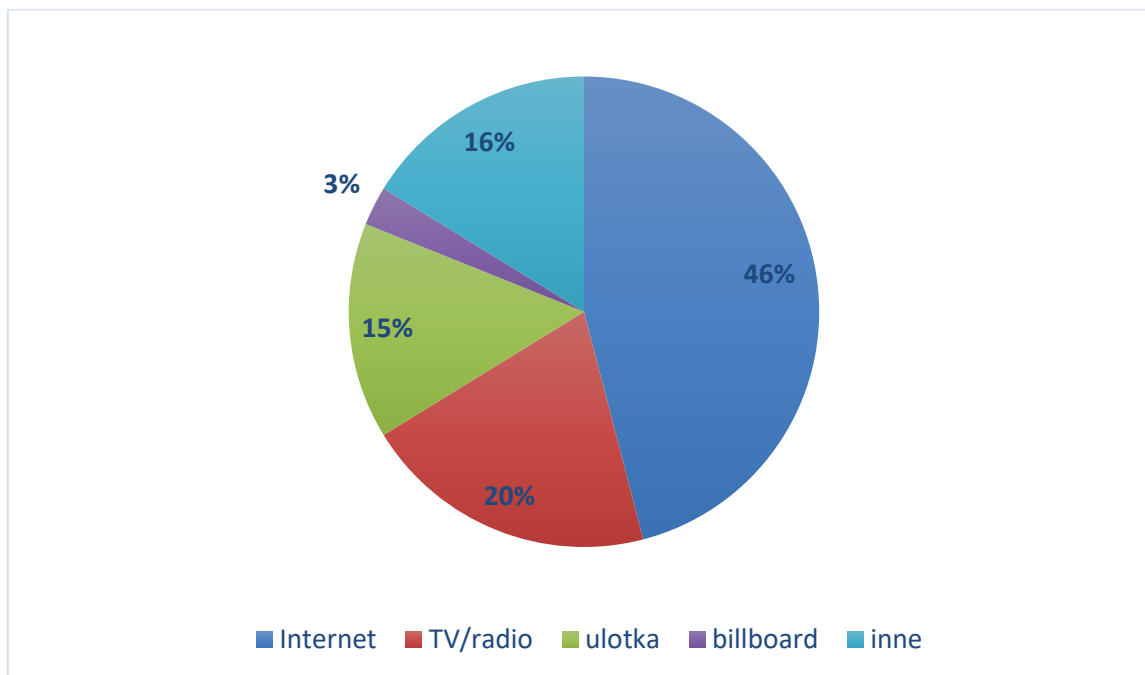


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

11. Gdzie spotkał/a się Pan/Pani wcześniej z terminem "dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami"?

Respondenci najczęściej spotykali się z terminem „dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami” w źródłach takich jak: Internet (34 wskazania) oraz TV/radio (15 wskazań). Z kolei wśród odpowiedzi „inne” znalazły się następujące odpowiedzi: szkolenia fundacyjne, praca zawodowa, programy MKiDN, instytucje kultury, życie codzienne oraz literatura fachowa. Na wykresie nr 8 zaprezentowano szczegółowe wyniki badania:

Wykres 8. Miejsce spotkania z terminem "dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami"

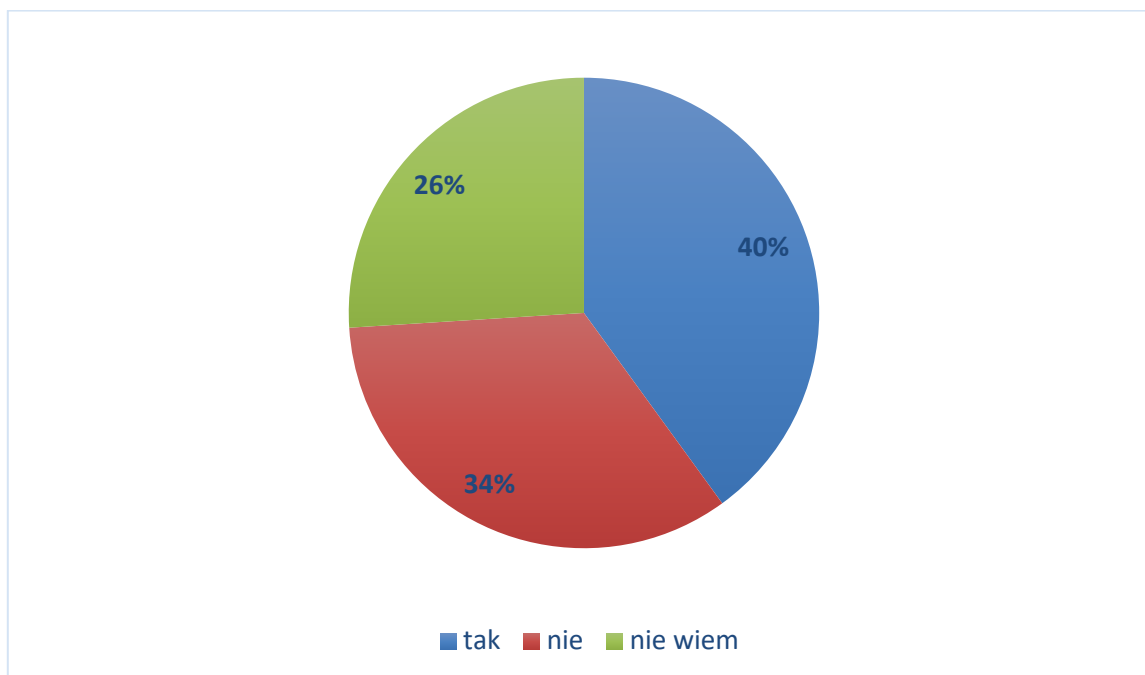


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

12. Czy statut Pani/Pana organizacji zawiera zapisy mówiące o zapewnieniu wsparcia osobom ze specjalnymi potrzebami?

Zgodnie z odpowiedziami respondentów statut 20 badanych organizacji zawiera zapisy o zapewnieniu wsparcia osobom ze specjalnymi potrzebami, 17 badanych organizacji nie ma w swoich statutach takich zapisów, natomiast 13 osób stwierdziło, że nie ma wiedzy w tym zakresie.

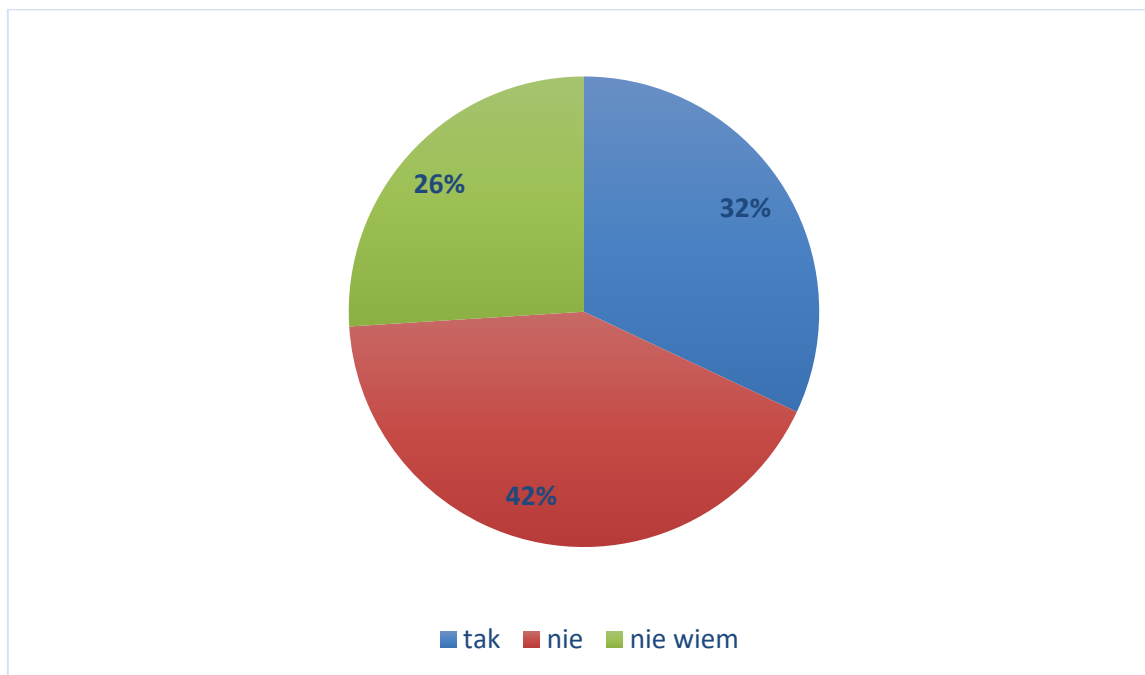
Wykres 9. Zapisy w statucie organizacji dotyczące zapewnienia wsparcia osobom ze specjalnymi potrzebami



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

13. Czy w Pana/Pani organizacji znajdują się osoby ze szczególnymi potrzebami?

Zgodnie z odpowiedziami respondentów w 21 badanych organizacjach nie ma osób ze szczególnymi potrzebami, 16 badanych stwierdziło, że są takie osoby, natomiast 13 osób stwierdziło, że nie ma wiedzy w tym zakresie, co widać na poniższym wykresie:

Wykres 10. Obecność w organizacji osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

14. Jakie szczególne potrzeby mają niektóre osoby w Pana/Pani organizacji?

Poszczególne odpowiedzi na to pytanie zaprezentowane zostały w tabeli nr 4:

Tabela 4. Szczególne potrzeby osób w organizacji

Odpowiedź
Osoby niedowidzące.
Odpowiednie przystosowanie stanowiska pracy, wyposażone w odpowiedni sprzęt do pracy - osoby słabowidzące, niewidome; odpowiednia ilość pracy do możliwości psychofizycznych.
Oznaczenia dla osób niewidzących i słabowidzących.
Potrzeba wsparcia w znalezieniu pracy, mieszkania, w zadbaniu o zdrowie, w odnowieniu i nawiązaniu zdrowych relacji ze sobą i innymi.
Niepełnosprawność ruchowa i intelektualna.
Potrzeby naukowe.
Osoby z chorobą nowotworową.
Pracujemy w zespole z osobą z zespołem Aspergera, a naszymi podopiecznymi często są osoby z dużymi niepełnosprawnościami.
Starość jako jednostka chorobowa.
Stanowisko bliżej monitora, rzutnika.

Pracują z nami osoby niewidome i niesłyszące.

Aktywizacja w codziennym życiu dla osób z niepełnosprawnościami.

Wymagają stałej opieki, potrzebują sprzętu do rehabilitacji, wsparcia psychologów.

M.in. ubóstwo, nieporadność, bezradność, samotność.

Różne, w zależności od indywidualnej sytuacji zdrowotnej poszczególnych osób.

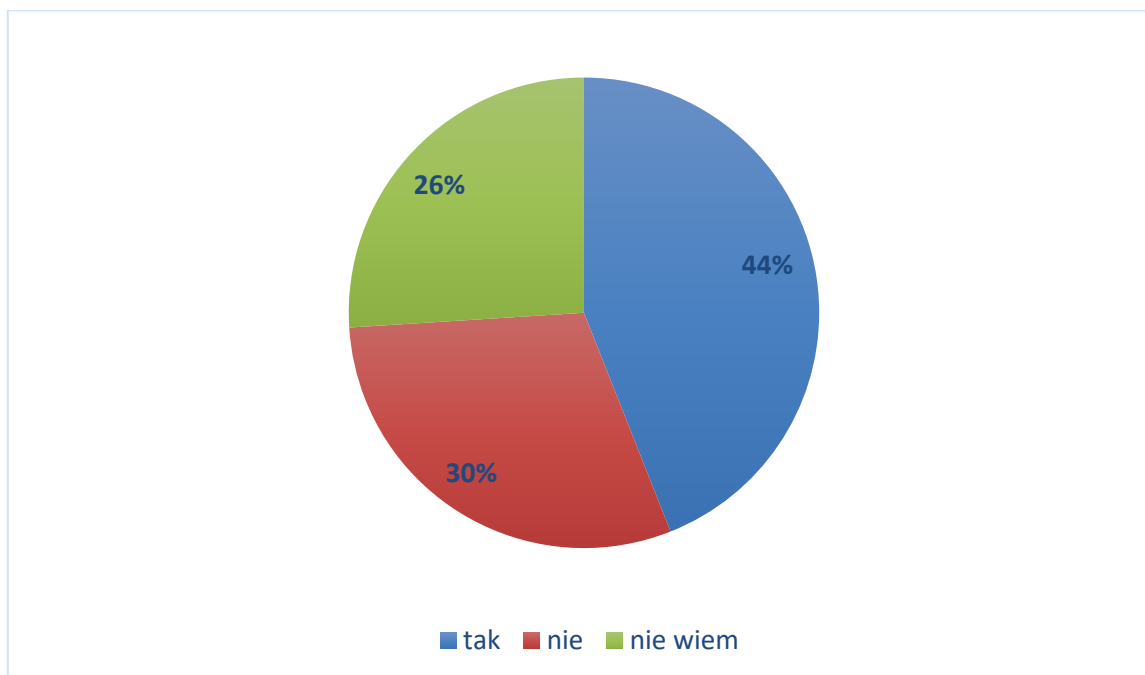
Potrzeba wsparcia w pokonaniu barier architektonicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

15. Czy zna Pan/Pani przepisy dotyczące zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami?

Zgodnie z odpowiedziami respondentów 22 badanych zna przepisy w zakresie zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 15 badanych stwierdziło, że nie ma takiej wiedzy, natomiast 13 osób stwierdziło, że nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 11. Znajomość przepisów dotyczących zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

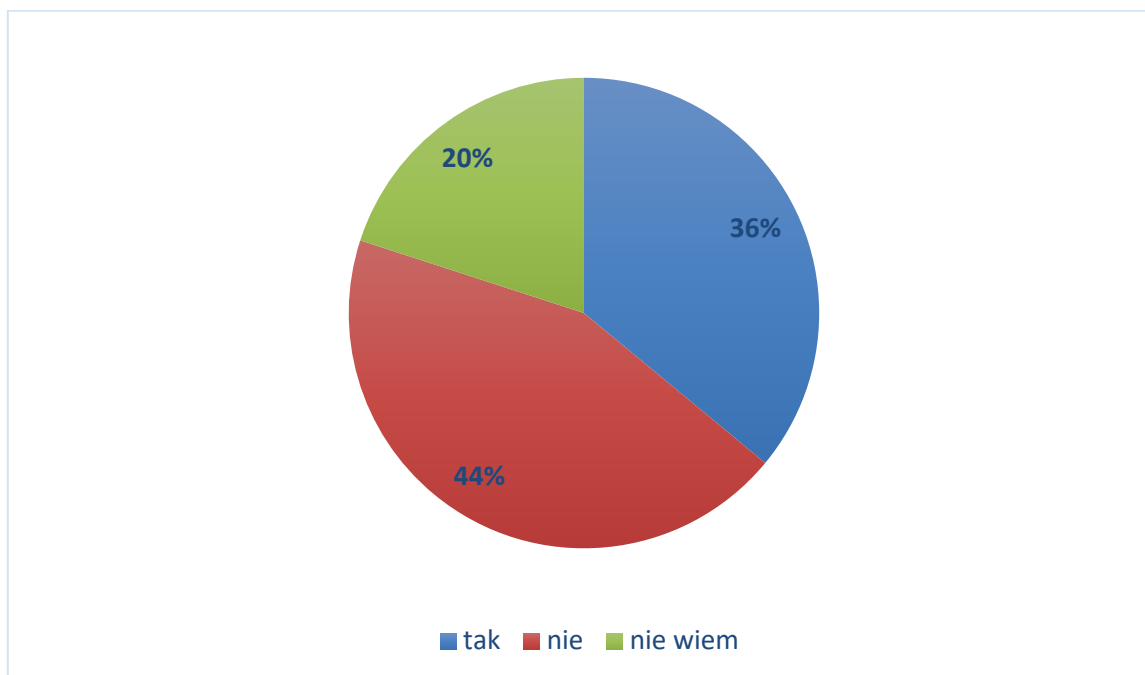


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

16. Czy siedziba Pana/Pani organizacji pozbawiona jest barier architektonicznych?

Większość siedzib badanych organizacji posiada bariery architektoniczne (22 wskazania), co obrazuje poniższy wykres:

Wykres 12. Siedziba organizacji bez barier architektonicznych

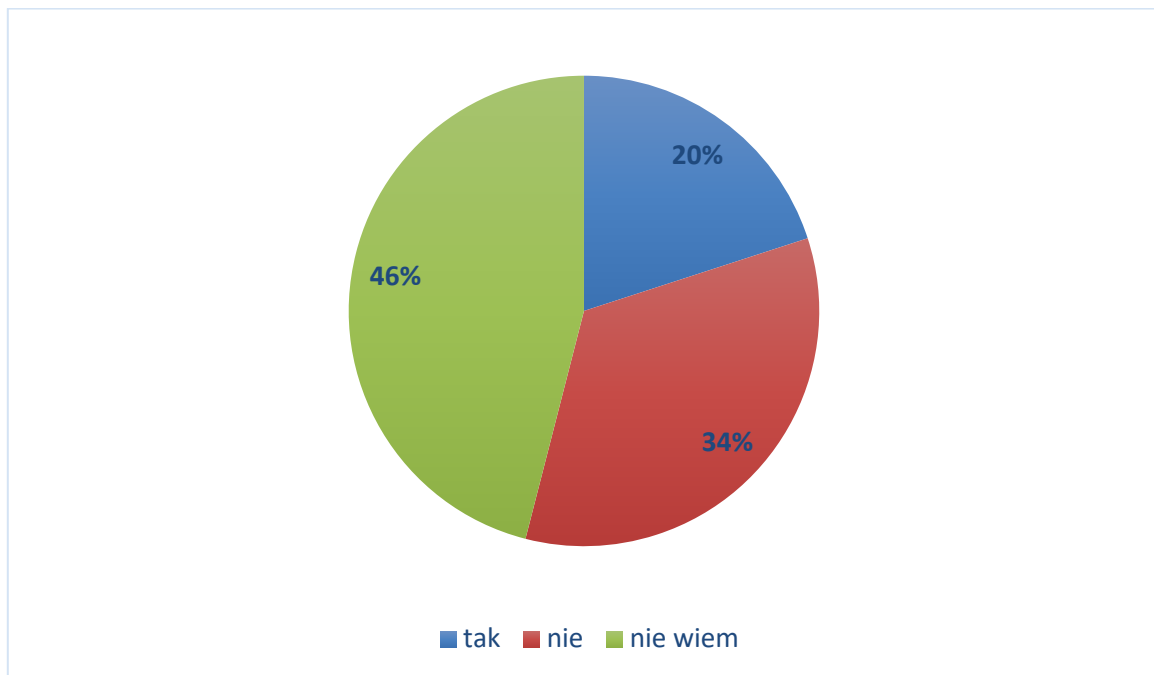


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

17. Czy Pana/Pani organizacja planuje podjąć działania mające na celu zapewnienie dostępności architektonicznej?

Badani respondenci w większości nie mają wiedzy, czy w organizacjach, które reprezentują będą podejmowane działania mające na celu zapewnienie dostępności architektonicznej (23 wskazania), z kolei 17 respondentów stwierdziło wprost, że nie planują podejmować takich działań.

Wykres 13. Planowanie działania mającego na celu zapewnienie dostępności architektonicznej



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

18. Jakie działania mające na celu zapewnienie dostępności architektonicznej planuje podjąć Pana/Pani organizacja?

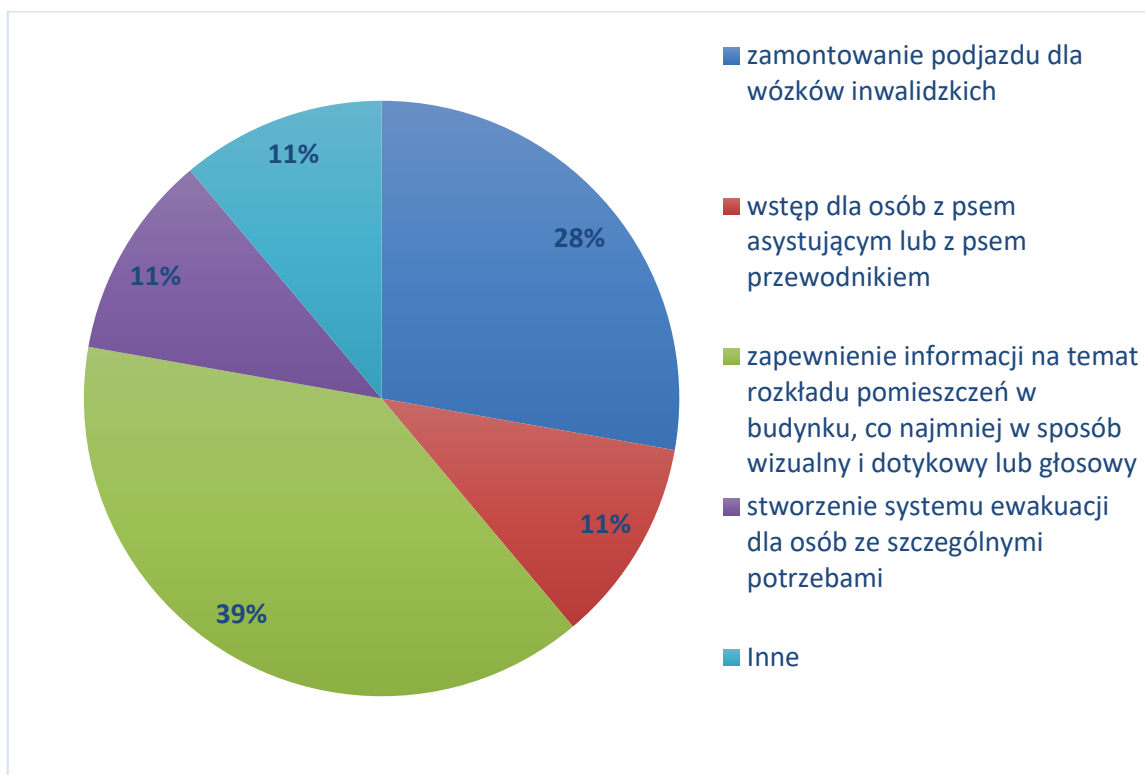
Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były „zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy” (7 wskazań) oraz „zamontowanie podjazdu dla wózków inwalidzkich” (5 wskazań). Z kolei wśród odpowiedzi „inne” pojawiły się następujące głosy:

„Takie działania są podejmowane przy każdym nowym działaniu, projekcie.”

oraz

„Wszystkie te działania są niezależne od naszej organizacji. My tylko wynajmujemy lokal od miasta.”

Wykres 14. Rodzaje działań mających na celu zapewnienie dostępności architektonicznej

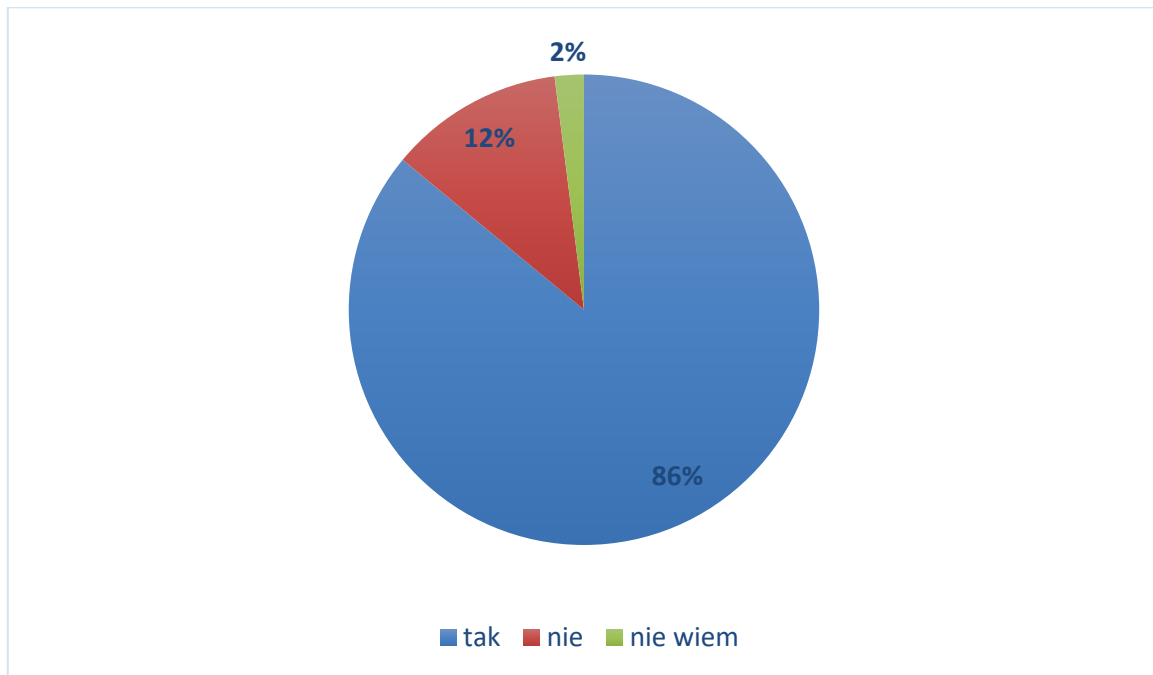


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

19. Czy Pana/Pani organizacja posiada stronę internetową?

Zdecydowana większość organizacji (43 wskazania) posiada własną stronę internetową, co można dostrzec na poniższym wykresie:

Wykres 15. Posiadanie strony internetowej przez organizację

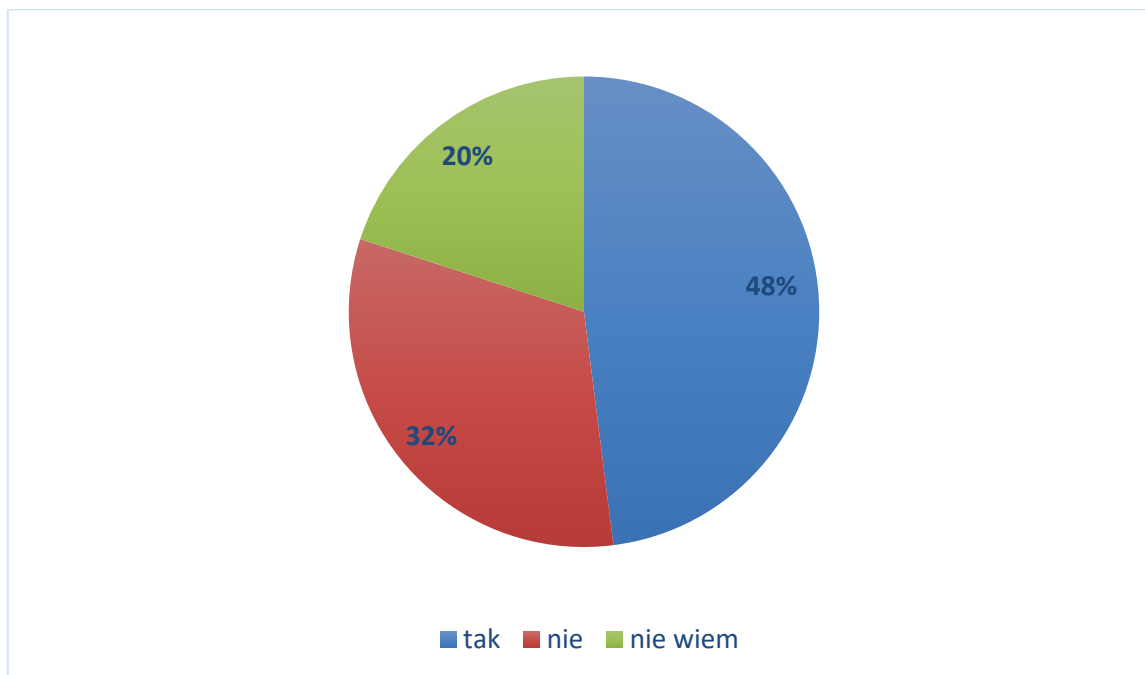


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

20. Czy w Pana/Pani organizacji są stosowane udogodnienia cyfrowe?

W 24 badanych organizacjach są stosowane udogodnienia cyfrowe, w 16 nie ma takich udogodnień, a z kolei 10 respondentów nie ma wiedzy w tym temacie.

Wykres 16. Stosowanie udogodnień cyfrowych przez organizację

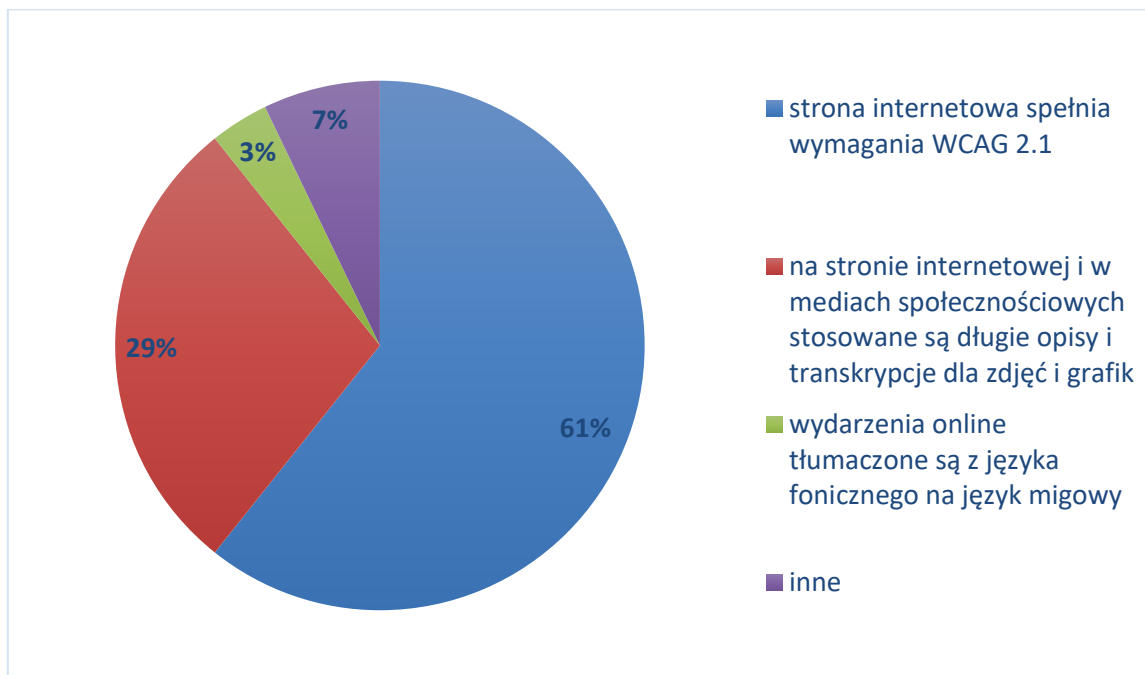


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

21. Jakie udogodnienia cyfrowe są stosowane w Pana/Pani organizacji?

Najbardziej stosowanym udogodnieniem cyfrowym stosowanym w organizacjach jest bez wątpienia posiadanie strony internetowej, która spełnia wymagania WCAG 2.1 (17 wskazań). Respondenci wskazywali także na udogodnienia, takie jak „wydarzenia online tłumaczone są z języka fonicznego na język migowy” oraz „materiały video zawierają napisy”.

Wykres 17. Rodzaj udogodnień cyfrowych stosowanych przez organizację

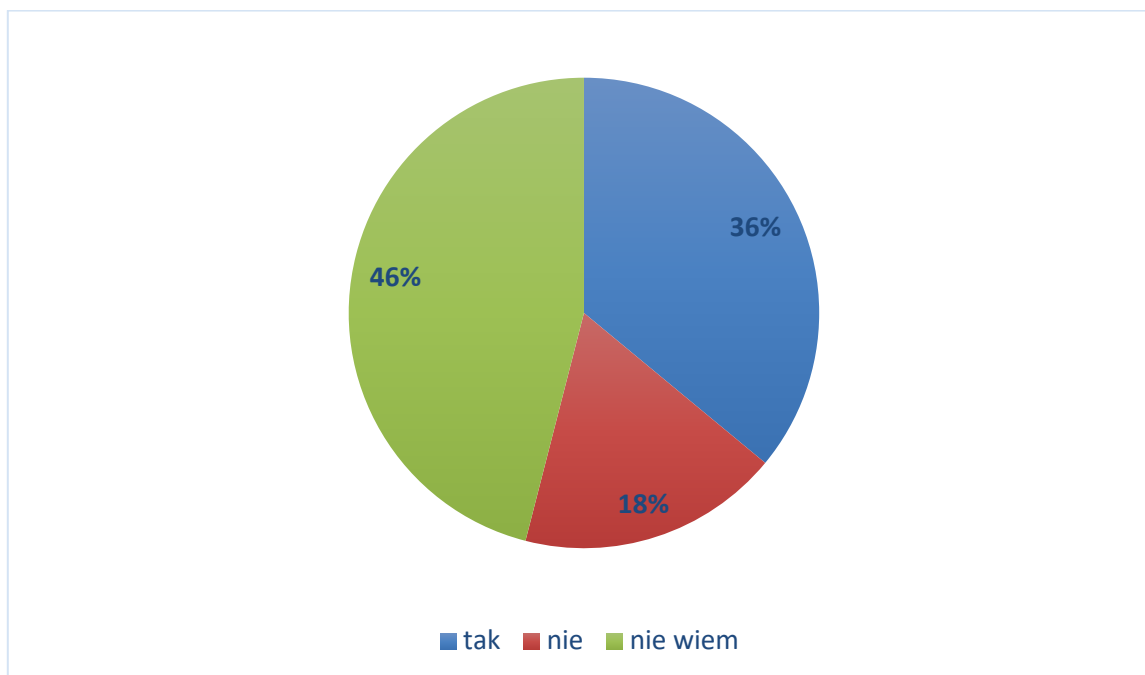


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

22. Czy Pana/Pani organizacja planuje podjąć działania w związku z nowymi przepisami o zapewnieniu dostępności cyfrowej?

Większość badanych (23 osoby) nie ma wiedzy w zakresie tego, czy ich organizacja planuje podjąć działania w związku z nowymi przepisami o zapewnieniu dostępności cyfrowej. Z kolei 18 osób zadeklarowało, że takie działania w ich organizacjach będą podejmowane.

Wykres 18. Planowanie działań zapewniających dostępność cyfrową w związku z nowymi przepisami

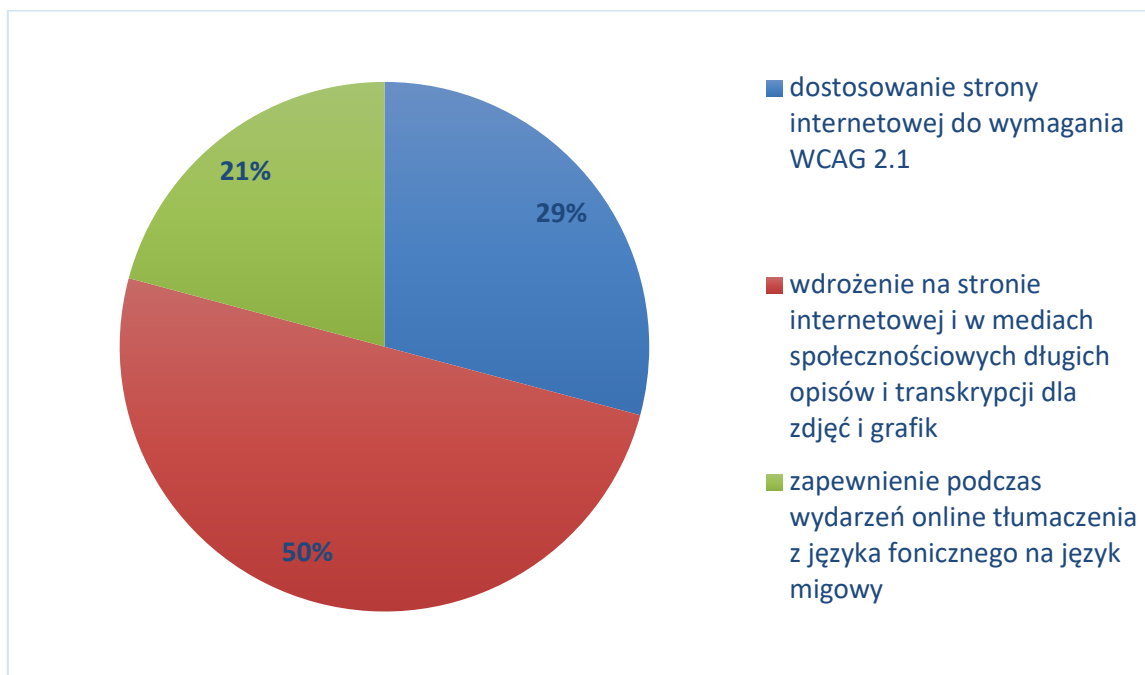


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

23. Jakie działania planuje podjąć Pana/Pani organizacja w związku z nowymi przepisami o zapewnieniu dostępności cyfrowej?

Najczęściej pojawiająca się odpowiedź to wdrożenie na stronie internetowej i w mediach społecznościowych długich opisów i transkrypcji dla zdjęć i grafik (12 wskazań).

Wykres 19. Rodzaje planowanych działań zapewniających dostępność cyfrową w związku z nowymi przepisami

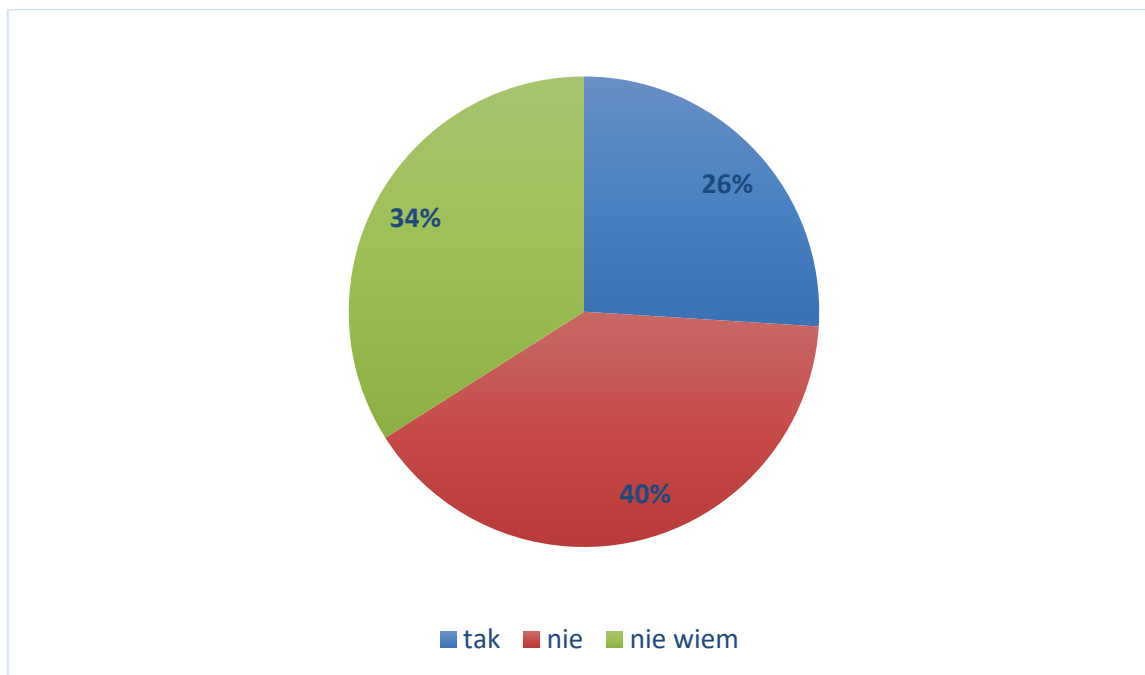


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

24. Czy w Pana/Pani organizacji stosowane są udogodnienia informacyjno-komunikacyjne?

20 badanych stwierdziło, że w ich organizacji nie są stosowane takie udogodnienia, z kolei 17 osób stwierdziło, że nie ma wiedzy w tym temacie.

Wykres 20. Stosowanie w organizacji udogodnień informacyjno-komunikacyjnych

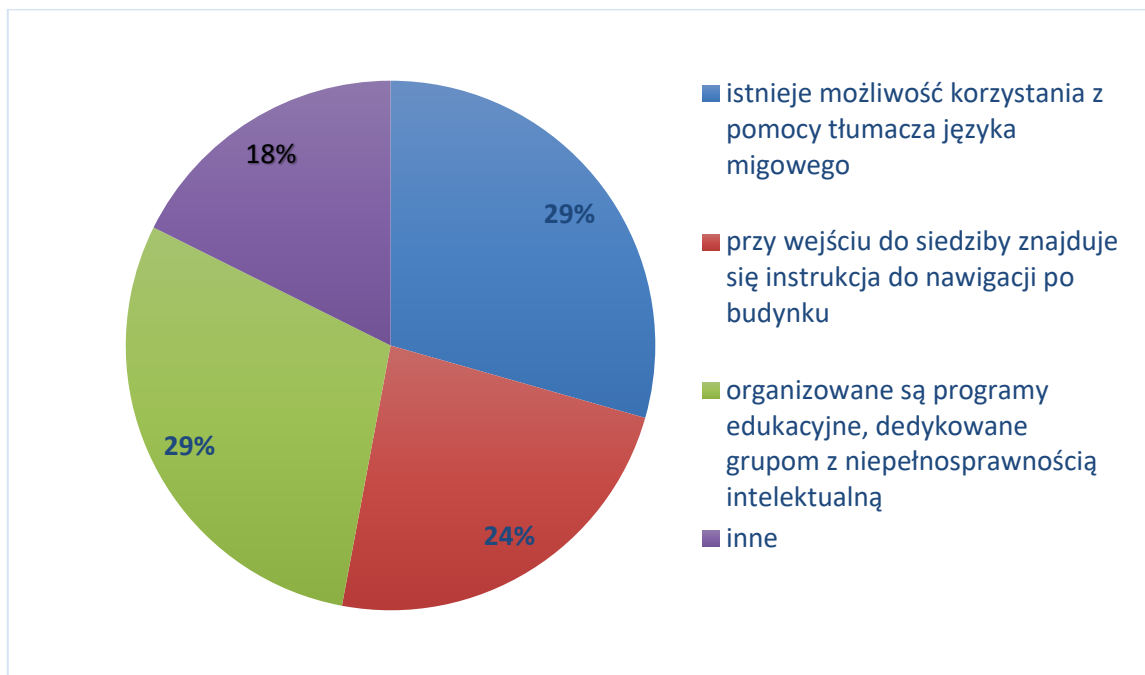


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

25. Jakie udogodnienia informacyjno-komunikacyjne stosowane są w Pana/Pani organizacji?

Najczęściej stosowane udogodnienia informacyjno-komunikacyjne przedstawiono poniżej:

Wykres 21. Rodzaj udogodnień informacyjno-komunikacyjnych stosowanych w organizacji



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

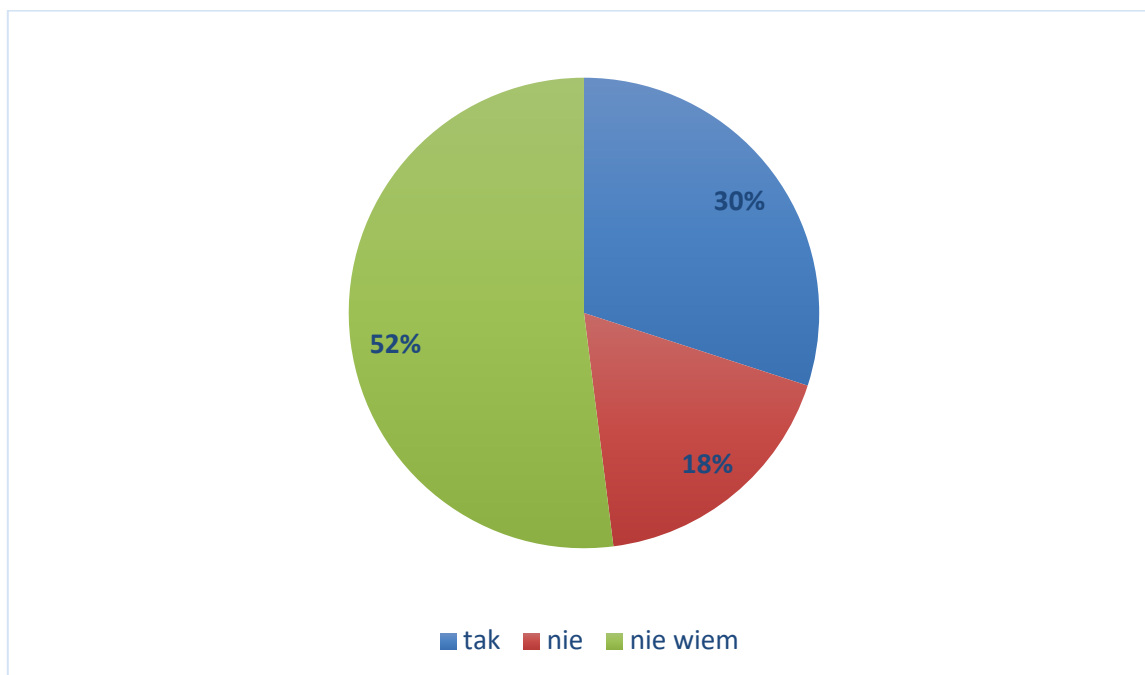
Z kolei wśród odpowiedzi „inne” znalazły się takie odpowiedzi jak:

- strona www, niekiedy opisywanie grafik, niekiedy tłumacze PJM w wydarzeniach,
- opisy w języku braille'a,
- pomoc wolontariuszy.

26. Czy Pana/Pani organizacja planuje podjąć działania związane z wprowadzeniem udogodnień informacyjno-komunikacyjnych?

Zdecydowana większość badanych (26 osób) nie wie, czy takie działania będą podejmowane.

Wykres 22. Planowanie podjęcia działań związanych z wprowadzeniem udogodnień informacyjno-komunikacyjnych



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

27. Jakie udogodnienia informacyjno-komunikacyjne planuje wprowadzić Pana/Pani organizacja?

W poniższej tabeli przedstawiono informacje w zakresie udogodnień informacyjno-komunikacyjnych planowanych do wdrożenia przez organizacje:

Tabela 5. Rodzaje udogodnień informacyjno-komunikacyjnych planowanych przez organizacje

Odpowiedź	Liczba
stworzenie możliwości korzystania z pomocy tłumacza języka migowego	3
umieszczenie przy wejściu do siedziby instrukcji do nawigacji po budynku	6
organizowanie programów edukacyjnych, których odbiorcami będą grupy z niepełnosprawnością intelektualną	5
inne	1

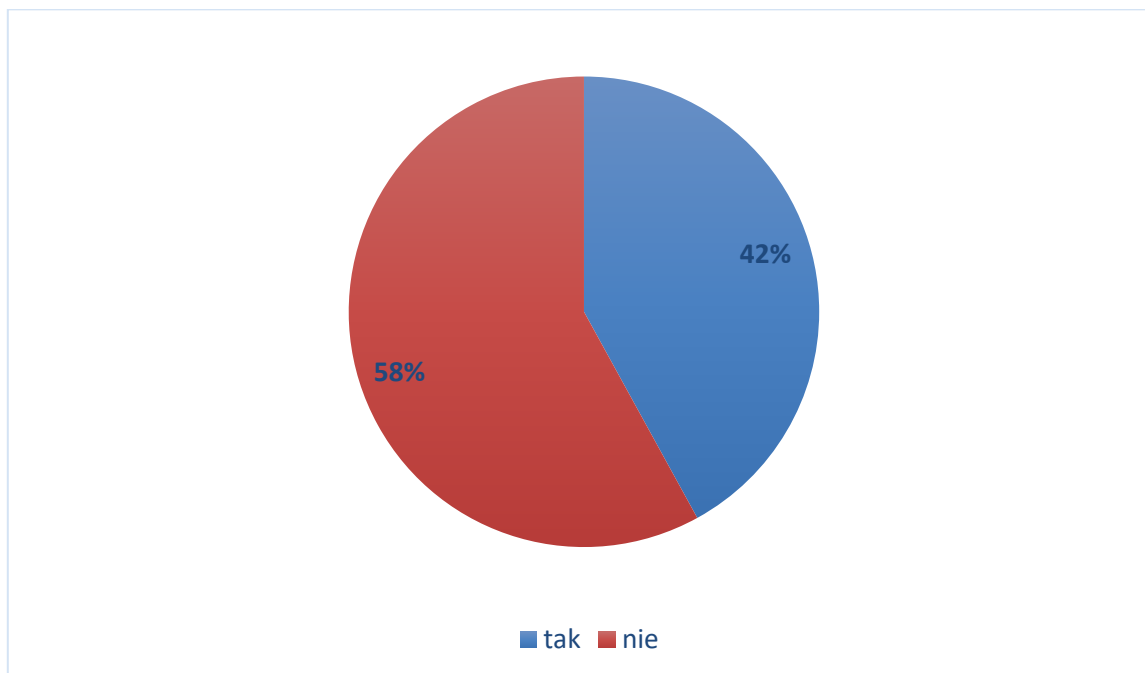
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się następujące odpowiedzi: promowanie tematyki wśród pracowników i współpracowników, promowanie dobrych praktyk oraz wdrażanie wybranych dobrych praktyk (ale takich, które nie wymagają nakładów finansowych).

28. Czy spotkał się Pan/Pani z informacją o możliwości zastosowania dostępu alternatywnego dla osób ze specjalnymi potrzebami?

29 osób nie ma wiedzy w zakresie możliwości zastosowania dostępu alternatywnego, natomiast 21 osób taką wiedzę posiada.

Wykres 23. Wcześniejszy kontakt z informacją o możliwości zastosowania dostępu alternatywnego

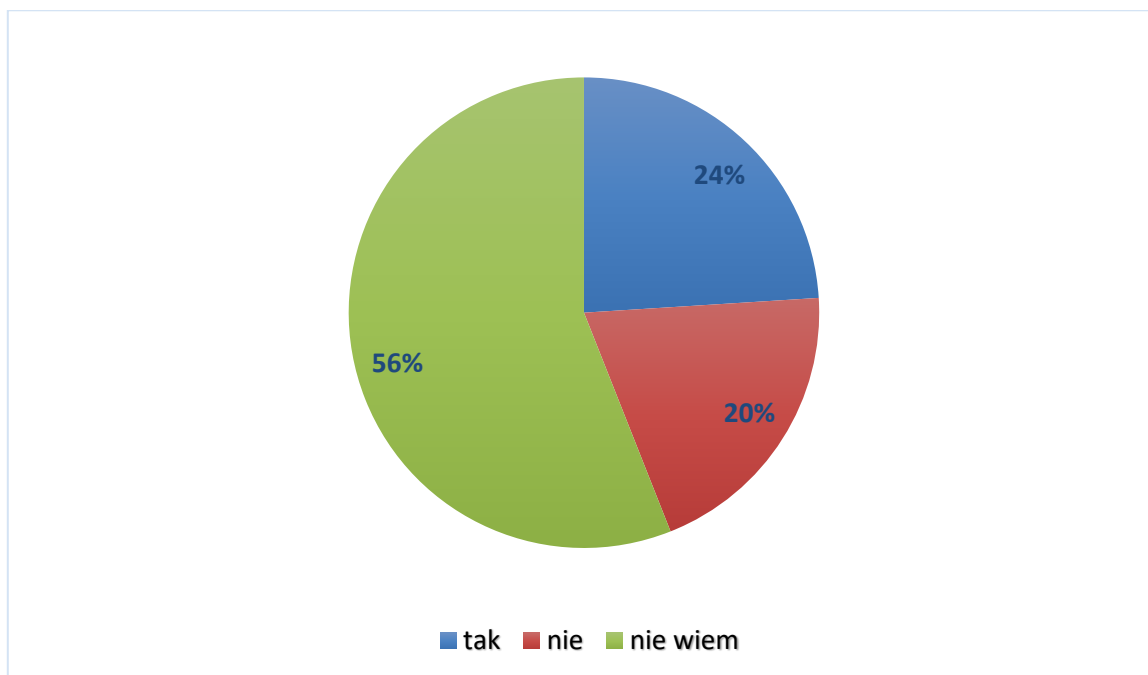


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

29. Czy w Pana/Pani organizacji planowane są działania z wykorzystaniem dostępu alternatywnego?

28 osób nie wie, czy w organizacjach, które reprezentują planowane są działania z wykorzystaniem dostępu alternatywnego. Z kolei 12 osób stwierdziło, że takie działania są planowane, a 10 respondentów odpowiedziało przecząco.

Wykres 24. Planowanie działań z wykorzystaniem dostępu alternatywnego przez organizację

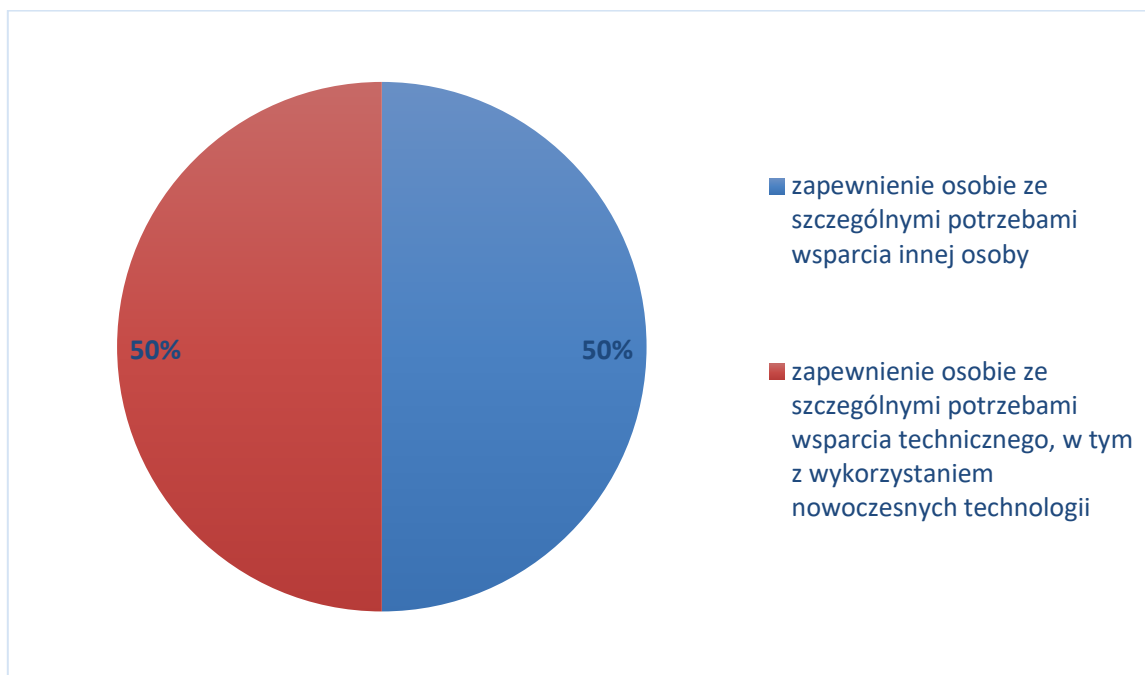


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

30. Jakie działania z wykorzystaniem dostępu alternatywnego planowane są w Pana/Pani organizacji?

Rodzaje działań planowanych do wdrożenia w poszczególnych organizacjach z wykorzystaniem dostępu alternatywnego przedstawiono na wykresie nr 25:

Wykres 25. Rodzaje działań z wykorzystaniem dostępu alternatywnego planowane przez organizację

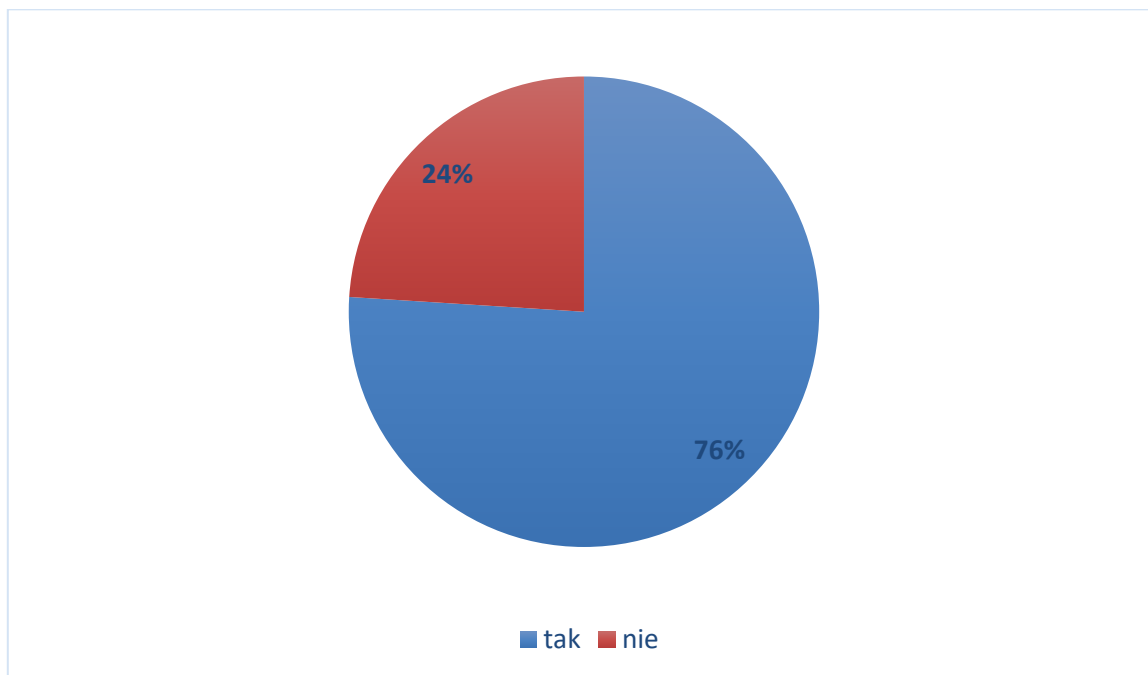


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

31. Czy byłby/byłaby Pan/Pani zainteresowany/a szkoleniem związanym z obszarem dotyczącym zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami?

Zdecydowana większość badanych (38 osób) byłaby zainteresowana szkoleniem w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Wykres 26. Zainteresowanie szkoleniem związanym z obszarem zapewnienia dostępności

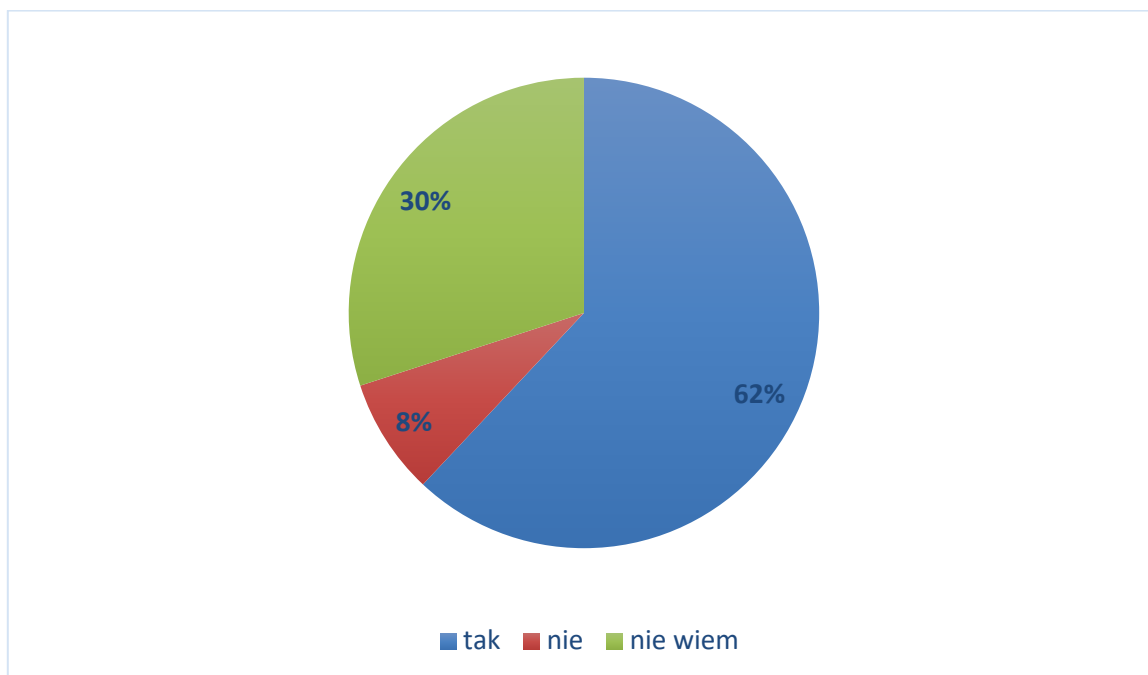


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

32. Czy Pana/Pani organizacja chciałaby uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10?

Zainteresowanie dodatkowym wsparciem w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10 deklaruje większość respondentów (31 osób).

Wykres 27. Chęć uzyskania wsparcia w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10

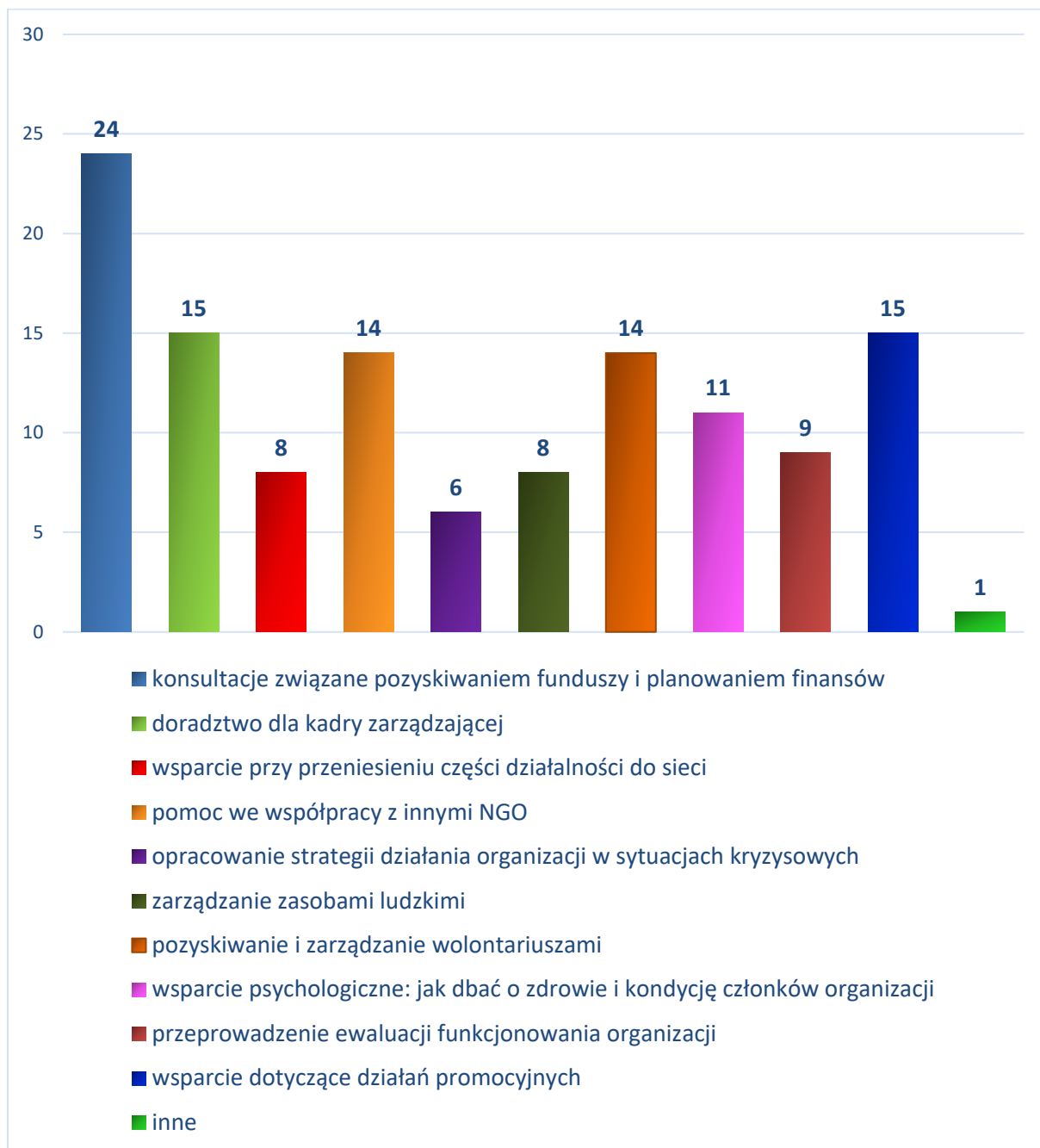


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

33. Jakie dodatkowe wsparcie w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10 chciałaby uzyskać Pana/Pani organizacja?

Poszczególne rodzaje wsparcia, jakie respondenci chcieliby uzyskać w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10 przedstawiono poniżej:

Wykres 28. Rodzaj dodatkowego wsparcia w ramach działalności Centrum Obywatelskiego Centrum C 10



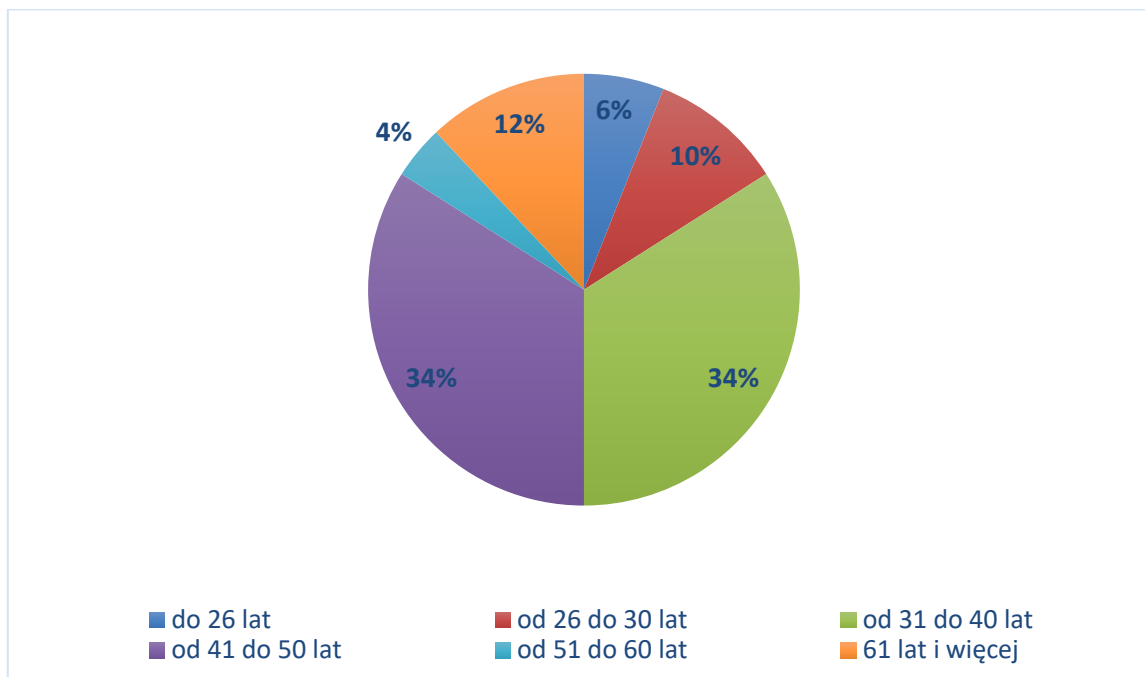
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród odpowiedzi „inne” znalazła się „pomoc przy temacie dostępności”.

34. Wiek:

Strukturę demograficzną respondentów obrazuje poniższy wykres:

Wykres 29. Wiek

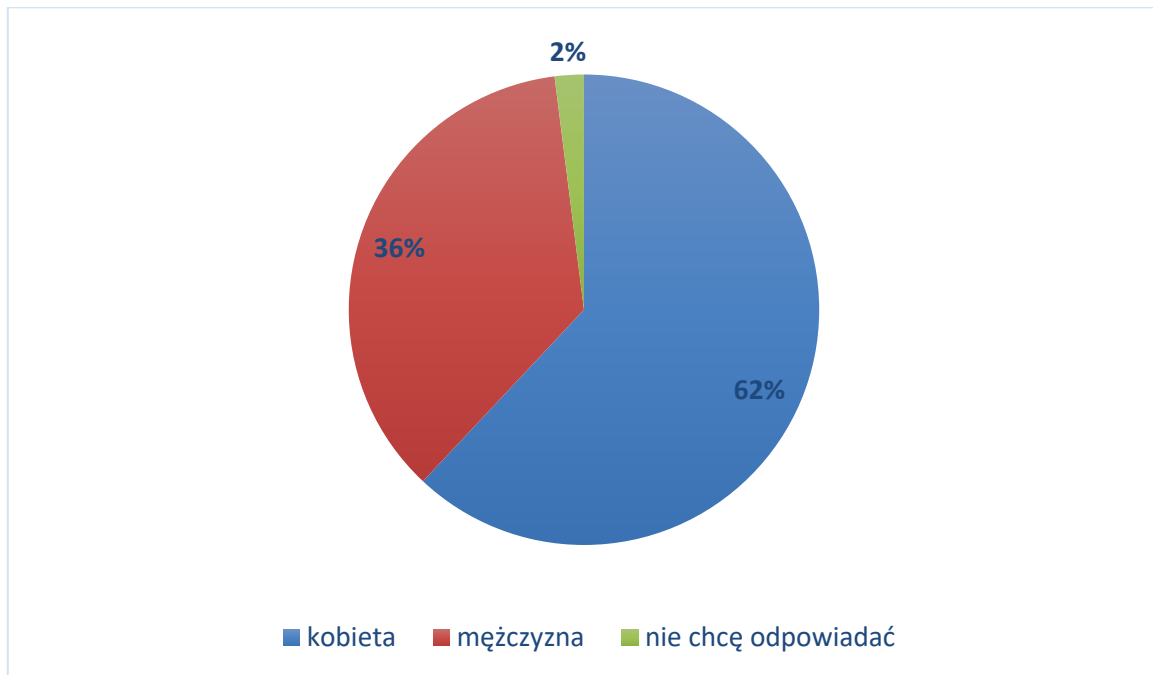


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

35. Płeć:

W badaniu wzięło udział 31 kobiet, 18 mężczyzn. 1 osoba zaznaczyła opcję w kwestionariuszu „nie chcę odpowiadać”.

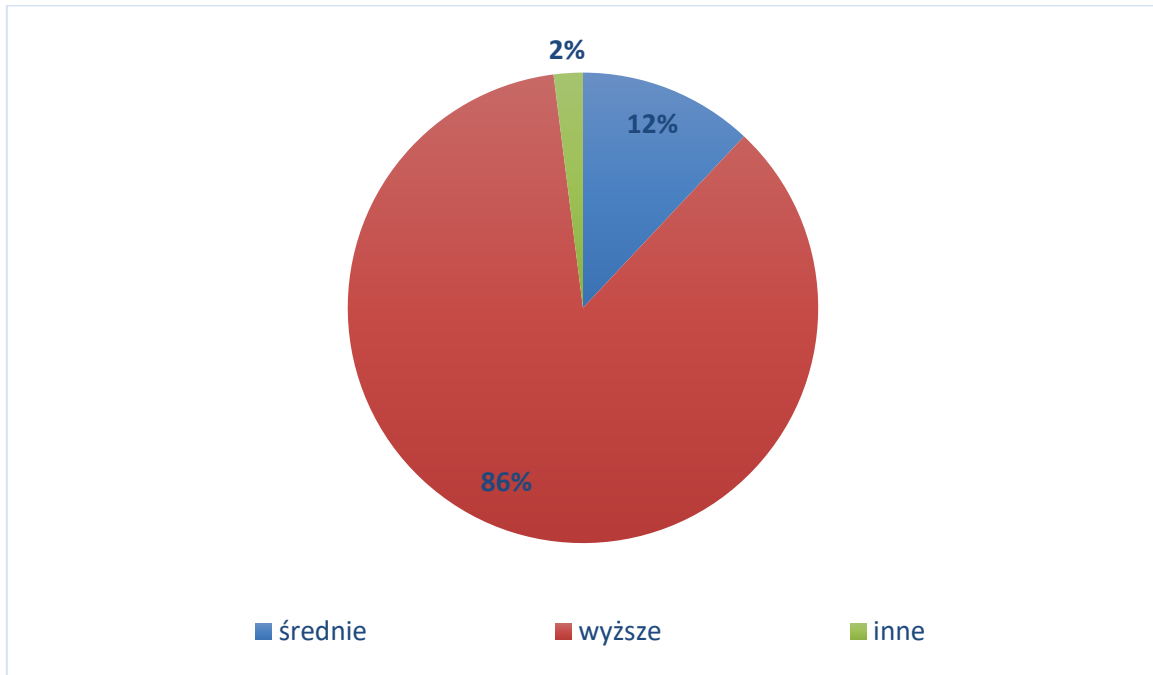
Wykres 30. Płeć



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

36. Wykształcenie:

Wśród respondentów znalazły się 43 osoby z wyższym wykształceniem oraz 6 osób z wykształceniem średnim. Z kolei 1 osoba zaznaczyła opcję „inne” deklarując wykształcenie „pomaturalne i kilka lat studiów”.



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

III. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE

Główną przyczyną zrealizowania przedmiotowego badania był fakt wejścia w życie w dniu 5 września 2021 roku przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1062), które wprowadzają obowiązek uwzględniania dostępności przez podmioty inne niż publiczne, w przypadku gdy zawierają one umowę z podmiotem publicznym na realizację zadań lub zamówień publicznych. Jednym z celów przeprowadzonego badania ankietowego było poznanie wiedzy przedstawicieli sektora pozarządowego i grup nieformalnych w tym zakresie, szczególnie że Urząd Miasta Krakowa uwzględnia kwestię zapewnienia dostępności w realizacji zadań publicznym m.in. na etapie oceny wniosków o dofinansowanie projektów.

W badaniu **były reprezentowane bardzo zróżnicowane organizacje**, zarówno pod względem wielkości, prowadzonej działalności statutowej, jej terytorialnego zasięgu i grup odbiorców.

Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci w największym stopniu reprezentowali kohortę demograficzną **trzydziestolatków i czterdziestolatków**, głównie **kobiet**, **z wyższym wykształceniem**.

Z pozyskanych danych wynika, że termin *dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami* jest rozumiany w bardzo zróżnicowany sposób (np. jako otwartość, pomoc i dyspozycyjność, ale również możliwość skorzystania z usług czy produktów przez każdego). Z kolei jako *osobę ze specjalnymi potrzebami* respondenci rozumieją przede wszystkim osobę z niepełnosprawnościami lub osobę starszą.

Większość badanych nie ma zbyt dużej wiedzy w zakresie szeroko rozumianej dostępności. Respondenci nie są w stanie określić czy statuty ich organizacji regulują te kwestie. Ponadto sporo badanych nie wie, czy organizacja stosuje udogodnienia:

- w przypadku informacyjno-komunikacyjnych to 1/3 badanych,
- w przypadku cyfrowych: 1/5 badanych,
- w dostępie alternatywnym – ponad połowa badanych.

Jeśli chodzi o informacje dotyczące barier architektonicznych w siedzibie organizacji, to aż 1/5 badanych nie ma wiedzy, czy takie bariery są czy też nie. Respondenci nie wiedzą jakie udogodnienia dla osób ze specjalnymi potrzebami można wdrożyć, nie mają też świadomości tego, czym jest dostęp alternatywny. Z kolei zdecydowana większość badanych (76%) deklaruje chęć udziału w szkoleniu w zakresie dostępności.

Uzyskane wyniki badania wskazują, że należy podejmować działania edukacyjne oraz informacyjne, mające na celu upowszechnienie wiedzy na temat dostępności oraz podniesienie kompetencji w tym zakresie reprezentantów sektora pozarządowego oraz przedstawicieli grup nieformalnych. Dla wielu osób jest to nowy obszar, a wiedza i świadomość posiadanych obowiązków jest niewielka, dlatego rekomenduje się prowadzenie aktywnych działań wspierających organizacje pozarządowe w wypełnianiu nowych obowiązków.